

Glasilo
Krajevne skupnosti Šmihel

ŠMIHELČAN

Številka: 1

Letnik: 6

December 2011

*Vesele božične
praznike in srečno novo
leto 2012
vam želijo člani sveta KS
Šmihel!*

Glasilo ŠMIHELČAN

Številka: 1, Letnik: 6, december 2011

Izdajatelj:
Krajevna skupnost ŠmihelUrednik:
Miro ŠkufcaUredniški odbor:
Anton Progar, Maja Fink, Simon Zupančič,
Brigita Juršič

Lektorica: Joža Luzar

Oblikovanje:
Marko HrovatTisk:
ŠPES, grafični studioNaklada:
600 izvodov

Kazalo

Poročilo o delu sveta KS Šmihel v letu 2011	3
Plan za leto 2012	10
Kako se rodi dobrota ali "široko srce"	11
Dijaški in študentski dom	11
Institucionalna oblika skrbi za stare in bolne ljudi	12
Za otroke s posebnimi potrebami	13
Vzorno sodelovanje s sosedi	15
»Objemamo se kot otroci!«	16
Ljudi še bolj približati drug drugemu	18
Delovanje in poslanstvo Škofijske Karitas Novo mesto v letu 2011	19
»Tako, ko sva otroke zagledala, sva vedela, da so najini!«	21
Zdravko Zupan	22
Portret človeka s širokim srcem	22
Poročilo o delu PGD Šmihel Novo mesto	23
Vila čira čara	23
Aktivnosti Društva za razvijanje prostovoljnega dela v romskem naselju Šmihel	24
KORK Šmihel - delo v letu 2011	25
Vzgoja je stvar srca	26
Iz življenja in dela OŠ Šmihel	26
Kratka zgodovina škrjanškega studenca	28
Pogovor na Boričevem	31
V Baragovem zavodu nadaljujemo z delom	32
Predstavljamo vam Športno rekreativno društvo Košenice	32
Smeš je pol zdravja, zato se v letu 2012 smejmo čim več!	33
Foto utrinki iz naše krajevne skupnosti ...	33

Sporočilo krajanom

Spoštovane krajanke in krajani, velikokrat člani Sveta KS Šmihel prejemamo pisne in ustne pobude za reševanje problemov, ki jih zaznavate v kraju. Zahteve posredujemo na ustrezne izvajalce in firme koncesionarje, ki so zadolžene za vzdrževanje določenih infrastrukturnih in drugih zadev, ki se nas tičejo. V skladu z dogovorom z njimi, pa lahko pot reševanja skrajšamo, zato pozivamo vse, da jim direktno javite napako. Prilagam vam nekaj najpomembnejših naslovov izvajalcev gospodarskih javnih služb in odgovornih oseb:

- Oskrba s pitno vodo, Komunala Novo mesto, g. Iztok Zorko, 07 39 32 576; istok.zorko@komunala-nm.si;
- Odvajanje in čiščenje komunalnih in padavinskih odpadnih voda, Komunala Novo mesto, g. Igor Ilar, 07 39 32 488; igor.ilar@komunala-nm.si;
- Zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov, Komunala Novo mesto, ga. Martina Vidrih, 07 39 32 564;
- Vzdrževanje občinskih cest, CGP Novo mesto, Anton Hrastar, 041 624 591;
- Urejanje javne razsvetljave, Branko Gregorič s.p., 07 34 34 170;
- Oddelek za krajevne skupnosti in komunalne zadeve, Mirko Grahek, 07 3939 207;
- Vodja občinskega inšpektorata; Peter Judež peter.judez@novomesto.si.

Vse krajanke, ki želite, da vas sprotno informiramo preko E – pošte, vas naprošamo, da nam posredujete svoje pobude in probleme na: miro.skufca@volja.net; oziroma preko spletnega portala Krajevnih skupnosti na: ks.smihel@novomesto.si; ali direktno na člane sveta KS: TAJNIK: Maja Fink, maja.fink44@gmail.com ter ostale člane sveta: Anton Progar, antonprogar@gmail.com, Bojan Tudija, tudija.tihana@gmail.com, Brigita Juršič, brigita.jursic@amis.net, Simon Zupančič, simon.zupancic@telemach.net in Boštjan Marolt, bostjan@geodetnm.si

Člani Sveta KS Šmihel se vam zahvaljujemo za zaupanje. S skupnimi močmi, z vsemi vami se bomo trudili za kvaliteto bivalnega okolja, kajti krajevna skupnost smo vsi, ki živimo v njej. V letu 2012 vam želimo vse najlepše in veliko pozitivizma. Tudi pri našem delu je najpomembnejši optimizem, da sledimo našim sanjam in poslanstvu ter poskušamo vgraditi kamenček v mozaik kvalitete bivalnega okolja ter zagotoviti vsaj delček tistega, kar najbolj pogrešate.

Ob izidu šeste številke ŠMIHELČANA

Spoštovani!

Vedno bolj se moramo zavedati, da je naša Krajevna skupnost, v kateri živimo, tisto najpomembnejše v našem sobivanju. Zelo pa na naše življenje vplivajo odločitve v občini, državi, mednarodni dejavniki - povezani s kriznimi dogodki. Vedeti pa moramo, da se naše življenje odvija doma v Krajevni skupnosti, tu, kjer naša beseda nekaj pomeni.

Spoštovani, mislimo nase, skrajni čas je, da se imamo radi in storimo nekaj zase. Vzemimo si čas za sprostitev in polepšanje slehernega dneva sebi in drugim. Če tega ne storimo, je ta dan v celoti izgubljen. Imejmo vedno »veliko« srce in ga povsod tudi delimo z drugimi.

Ne pozabimo na dnevno rekreacijo. Redna telesna aktivnost je za ljudi ob zdravi in ne čezmerni prehrani najboljše preventivno zdravstveno sredstvo. Vpliv telesne aktivnosti na telo je celosten, izboljšuje psihofizične zmogljivosti, ugodno vpliva na imunski sistem, krvni obtok, zmanjšuje možnost razvoja aterosklerotičnih sprememb, znižuje krvni tlak, pozitivno vpliva na presnovo maščob in sladkorja, zmanjšuje telesno težo in potrebo po kajenju ter odpravlja negativne posledice stresa. Potrebno je, da je telesna aktivnost načrtovana, redna, sistematična in časovno primerna. Pri odločitvi, katero aktivnost izbrati, je pomemben individualen pristop. Telesna aktivnost mora poleg koristnosti prinesiti tudi veselje. Najprimernejša je hoja in če zmoremo tudi tek.

Pred vami je nova številka Šmihelčana. Člani sveta KS Šmihel in številni krajanji smo se trudili, da bi delo v svetu in vsebina izpolnila vaša pričakovanja.. Prav lepo vabljeni k sodelovanju tako pri akcijah kot pri nastajanju našega glasila.

Prijetno branje Šmihelčana in naj vam bo leto 2012 takšno kot si ga želite. Predvsem pa polno zdravja in zadovoljstva.

Tone Progar

Poročilo o delu sveta KS Šmihel v letu 2011

Leto 2011 bo v Krajevni skupnosti Šmihel ostalo zaznamovano kot leto nekaterih pomembnih pridobitev kraja in leto, ko se ponovno ni skoraj nič premaknilo z ureditvijo pločnika ob Šmihelski cesti.

Dodeljena sredstva za KS so bila letos skromna, podobno kot v preteklosti, kljub temu, da denar dodeljen KS, namenjen za infrastrukturo in druge potrebe kraja, dobro oplemenitimo. V letu 2011 smo prejeli s strani mestne občine Novo mesto 9.800,00 EUR finančnih sredstev, s katerimi gospodarimo sami. Namenjamo jih za vložke v komunalno in športno infrastrukturo, za sofinanciranje delovanja humanitarnih društev (PGD Šmihel, KORK Šmihel), športnih in kulturnih društev v našem kraju, za ekološke izboljšave, za informiranje ter druženje krajanov in delovanje KS. Kljub slabi finančni popotnici nam to ni preprečilo izvajanja začrtanih aktivnosti.

Prioritetno smo delovali v dve smeri. V sodelovanje in vplivanje na občinske strokovne

službe za ureditev pločnikov ob Šmihelski cesti od križišča pri VITI do cerkve v Šmihelu, izgradnje nove Smrečnikove ceste ter v pridobitev bankomata.

Glede na upravičena pričakovanja krajanov za razreševanje infrastrukturne problematike kraja, smo vam že v lanskem letu obrazložili pristojnosti, pooblastila in odgovornosti Sveta KS v zvezi s tem. Žal imamo pri tem več ali manj zvezane roke. Vse pomembne infrastrukturne projekte vodi občina in njene strokovne službe. Mi nimamo ne pooblastil in tudi ne finančnih sredstev potrebnih za odkup nepremičnin, projektiranje oziroma izgradnjo pločnika, ceste ali druge infrastrukture.

Vse večje infrastrukturne investicije izvaja občina, mi investicije le spremljamo. Če občina oceni, da nas potrebuje in povabi, sodelujemo ter pomagamo pri tem.

V nadaljevanju poročamo o delu Sveta KS Šmihel za leto 2011. Glede na skromna finančna sredstva in majhna pooblastila, ki jih imamo, ocenjujemo, da smo bili kljub temu uspešni.

Člani Sveta KS pri svojem delu

Izgradnja Smrečnikove ceste

Obnova Smrečnikove ulice od križišča s Šmihelsko cesto do vrtnarije je potekala od začetka meseca februarja do 24. junija 2011, ko je po njej stekel promet.

Nova Smrečnikova cesta s pločniki, javno razsvetljavo in vso energetsko in TK infrastrukturo v zemlji

Cesta je bila nevarna za pešce, nič manj za kolesarje, pa tudi z avtomobilom tu vožnja ni bila prijetna. **Sedaj imamo lepo speljano in urejeno cesto s pločniki, javno razsvetljavo ter žal novo cesto z napako.** Križišče je preozko! Staro je bilo široko in v križišču so se razvrstili trije avtomobili. Projektna rešitev uvoza s Šmihelske ceste na Smrečnikovo ulico ni dobra. Projekt tudi ne rešuje primerno celostne podobe in funkcionalnosti zemljišča, saj smo poleg ozkega – nevarnega uvoza, kjer se lahko sedaj zvrstita le dva avtomobila, dobili tudi nefunkcionalno ter neestetsko širok pločnik proti škarpi pod brežino cerkve.

Cesta v fazi gradnje, ko smo z dopisom in predlogi za rešitev še pravočasno opozarjali investitorja, da projekt ne rešuje primerno celostne podobe in funkcionalnosti zemljišča ob roba pločnika.

Investitorja Mestno občino Novo mesto smo na ta problem opozorili že med gradnjo, žal pa tedaj ni bilo volje, da se uvoz drugače projektira in izvede. Po zagotovilih župana mestne občine Novo mesto, g. Alojzija Muhiča, se je po mnogih kritikah krajanov, naročil projekt za spremembo uvoza, ki se bo

po predvidevanjih uredil skupaj z mostom čez potok Težka voda, predvidoma v letu 2013.

Ozek, nefunkcionalen in nevaren nov uvoz na Smrečnikovo ulico

Bankomat

Poleg ceste je zagotovo najpomembnejša pridobitev bankomat, ki je od sredine leta krajanom na voljo na gasilskem domu Šmihel. Pridobili smo ga po dolgotrajnem, na trenutke mukotrpnem prepričevanju bank. Naši gasilci so pri tem pokazali veliko razumevanje, saj so morali za to odstopiti 4 m² metre dragocenega prostora v domu, v garaži. Morda se zdi zadeva postavitve bankomata enostavna. Vendar politika bank je danes takšna, da se zelo neradi odločajo za postavitve novih bankomatov, če pa že, ne dajo nobene najemnine oziroma odškodnine. Torej bankomat imamo. Da dokažemo banki, kako je bil potreben, apeliramo na vas, drage krajanke in krajanj, da ga koristite kar v največji meri.

Nov bankomat na gasilskem domu Šmihel

Eko otoki

Uredili smo 11 eko otokov. S firmo Trata d.o.o. in Komunalo Novo mesto smo postavili betonske podstavke, uredili platoje in nanje namestili tudi nekaj še novih kontejnerjev. Seveda je črnih točk v kraju še kar nekaj. Zatakne se, ko moramo

zagotoviti prostor, kjer to urejamo. Če gre za zasebno zemljišče, mora biti soglasje lastnika, kar pa je lahko problem. S projektom bomo nadaljevali tudi v prihodnje, prosim pa krajanje, da nam pri tem pomagajo.

Prikazujemo nekaj urejenih eko otokov:

Stara lokacija na Krallovi, ki smo jo prestavili.

Nova lokacija na Krallovi

Nova lokacija na Krallovi

Urejena lokacija eko otoka na Nahtigalovi ulici

Novi eko otok na Vorančevi ulici`

Eko otok v vasi Škrjanče, kjer smo namestili še info tablo in kozolček.

Info table in kozolčki

Namestili smo 5 info tabel – oglasnih panojev, ki so naše, urediti moramo še režim plakativiranja, ki pa je problematičen ter neurejen po celem mestu.

Tako dotrajano so izgledale dosedanje info table. Tabla na sliki ob vstopu na Košenice je bila tudi zaraščena z robido in grmičevjem, kar smo uredili. Na tej lokaciji smo poleg nove table obrezali grmičevje, robido in utrdili ter uredili pešpot, bližnjico do Šmihela.

Nova info tabla pred gasilskim domom

Na vpadnicah v našo KS smo postavili dva kozolčka in nanju namestili cvetje. S tem izražamo neke vrste dobrodošlico. Tudi na kozolčke moramo namestiti še napise.

Kozolček s cvetjem pri OŠ

Pločniki ob Šmihelski cesti

Kot vam je poznano, smo z vodstvom občine predvidevali, da se bo investicija izgradnje pločnikov in avtobusnega postajališča od cerkve do križišča pri VITI zaključila že do konca leta 2008, vendar se zadeve, zaradi prostorskih težav, neuspešnega odkupa potrebnih zemljišč krajanov in predvsem neažurnosti investitorja, Mestne občine Novo mesto, odmikajo. Občina je za doseg tega cilja tudi letos zagotovila finančna sredstva in sicer v višini 100.000 EUR. Z njenimi strokovnimi službami smo se na začetku letošnjega leta uspeli dogovoriti, da krajan od uvoza za Regrčo vas in do križišča za Vito prodajo svoje zemljišče. Prepričani smo bili, da dobimo v letošnjem letu vsaj pločnik na tej relaciji. Žal strokovne službe občine, tudi zaradi potrebne ponovne cenitve zemljišč, niso uspeli izpeljati postopka odkupa in izgraditi niti enega metra prepotrebnega pločnika. Ali bo res potrebno počakati, da na tem odseku, ki ga otroci uporabljajo za pot v šolo, pride do najhujšega?

Iz tega proračunskega naslova smo pridobili le zaščitne ograje na pločniku pred cerkvijo v Šmihelu. Glede na ponovne zaplete, smo

strokovnim službam v sredini leta predlagali, da vsaj del tega denarja porabimo za ureditev projektne dokumentacije za pločnike in javno razsvetljavo ter delno sanacijo Šmihelske ceste od Vite do Košenic. Projekti so v izdelavi.

V razgovore se je ponovno aktivno vključil tudi župan Alojzij Muhič, vendar kljub temu ni uspeha.

Naše poslanstvo je, da še preden pride do najhujše prometne nezgode, apeliramo na upravljalca Šmihelske ceste, na DRSC in občino, da na edini regionalni vpadnici v mesto, ki nima urejenih pločnikov in ne zagotavlja niti normalnega srečevanja dveh večjih vozil, uredimo stanje.

Žal v KS nimamo finančnih sredstev niti možnosti, da si uredimo cesto, kakor nam vsem skupaj najbolj ustreza, zato nam preostane še naprej le prosjačenje, da se občina loti resnejše tega problema.

Cerkev sv. Mihaela v Šmihelu, ki je prva pristopila k odprodaji zemljišča ima tudi urejen pločnik in lepo kovano ograjo.

Nova ogledala za večjo varnost v prometu

Po kraju smo namestili nekaj novih ogledal.

Namestili smo nova ogledala na Krallovi in na Nahtigalovi ulici.

Poleg teh pa smo v letu 2011 zamenjali še ogledalo na križišču Težke vode in Šmihelske ceste z ogledalom, ki se ne rosi.

Kanalizacija na Košenicah

Zadnja hiša na Košenicah, zaradi tehničnih vzrokov, do letošnjega leta ni bila priklopljena na kanalizacijo. V letošnjem letu je krajanu na lastno pobudo uspelo pridobiti tudi to.

Zaradi ureditve in priklopa na kanalizacijo so bili potrebni določeni gradbeni posegi tudi po cestišču.

Športni park Košenice

Na športnem parku Košenice smo letos uredili in sanirali otroška igrala in odbojgarsko igrišče na mivki. Športno društvo pa je vložilo veliko truda v ponovno zatravitev nogometnega igrišča. Poleg tega smo pričeli urejati prostor za igrišči v divje zaraščenem akacijevem gozdičku, ki bo namenjen družabnim dogodkom in srečanjem krajanov. Člani Športnega društva so delno razredčili gozd in očistili okolico.

Mladi ob pomladanski očiščevalni akciji športnega parka

Na tej lokaciji bomo poravnali teren z navoženo zemljo, ga zatravili in uredili klopi.

Sanirana otroška igrala že v zgodnji pomladi 2011

Novo zatravljeno nogometno igrišče; v ozadju pa so že vidne posledice aktivnosti za ureditev piknik prostora za krajane

Škrjanče

Krajani Škrjanč na zboru, ki je bil 14. 4. 2011 v Gostilni Bučar. Beseda je tekla tudi okrog manjkajočih pločnikov, javne razsvetljave in kanalizacije.

Boričevo

S krajanji Boričevega smo se dogovorili, da našo zasanjano vasico, ki je v »dolini tihi«, vendar na robu mesta, prebudimo kot prostor s športno in turistično ponudbo. V teku je ureditev tekaške progo za tek na smučeh. Krajanji so dali soglasja za uporabo zemljišč. Agencija za Šport v Novem mestu je zadevo prepoznala kot pomembno, zatakne pa se kot običajno, ko je potrebno zagotoviti sredstva.

Druga zadeva pa je naša spodbuda in pomoč, da se na eni od kmetij za trg uredi kmečki turizem. Kako dobri gostitelji so krajanji, so pokazali na lanskoletnem božičnem pohodu, ko so gostili preko 100 udeležencev. Pohod bomo organizirali tudi letos. Letos bo pri sprejemu pohodnikov sodelovala cela vas. Pohod bo 26. 12. 2011, več o tem najdete na koncu našega glasila.

Krajanji Boričevega na zboru, ki je bil 10. 3. 2011 v Gostilni Bučar. Krajanji so bili veseli, da smo se jih končno spomnili. Bilo je govora o tem, kaj postoriti, da ne bodo tako odrinjeni na obronek kraja.

Krallova ulica – zbor krajanov

V geodetskih virih se je našla vrisana cestna povezava na Krallovi ulici, ki pa ni bila izvedena.

Na zboru krajanov je tekla beseda tudi o tem. Svet KS Šmihel podpira idejno rešitev. Žal pa se zatakne tako na strani krajanov, ker niso vsi enotnega mišljenja, da je tak uvoz in s tem poseganje na nekatera privatna zemljišča sprejemljiv, kakor na strani investitorja, Mestne občine Novo mesto, ki je pojasnila, da nima sredstev in ji tudi ni prioriteta, za enosmerno cesto. Podpira pa idejo, da se uredi nov uvoz nekoliko nižje, kot je danes. S tem zagotovi dve zadevi, pridobi se prostor za ekološki otok (sedaj je zanj svoje zemljišče prijazno odstopil lastnik, krajan Balabanič) in omogoči krajanu g. Balabaniču, da zaokroži potrebno zemljišče za gradnjo nadomestne hiše.

Na zboru krajanov kraka slepe Kralllove ulice, dne 23. 4. 2011, se je razvila energična, vendar konstruktivna razprava. Praznično pogrnjena miza z dobrotami velike noči, za katero je poskrbel Simon z družino, pa je umirila sosede.

Kostanjev piknik

Na kostanjevem pikniku, ki je bil 8. 10. 2011, na Športnem parku Košenice, je Svet KS Šmihel podelil priznanja posameznikom, ki so s svojim delom pripomogli k ureditvi in prepoznavnosti kraja, oziroma delovali humanitarno. Obeležili pa smo tudi nove pridobitve kraja.

Bojan v akciji postavitve kresa

Postaviti je bilo potrebno kres iz odpadnega vejvja, ki se je vse leto nabiralo na določenem mestu za igrišči. Kres, ki je bil z vejvjem in

odpadnim lesom na koncu visok več metrov, je s pomočjo avtodvigala postavil Bojan Tudija.

Od leve proti desni: župnik Igor Stepan (priznanje je prejel za aktiven doprinos k ureditvi manjkajoče infrastrukture kraja, sanacijo cerkve ter za vzorno sodelovanje s KS Šmihel), Marija Džamdžič (za aktiven doprinos k urejenosti kraja in za vzorno ureditev okrasnih zelenic, gredic in cvetja okrog svoje hiše. V letošnjem letu je zastopala našo regijo v Arboretumu Volčji potok na tekmovanju zeleni izziv), Angelca Kristan (za aktivno in humano delo v Rdečem križu ter za vzorno sodelovanje s KS Šmihel), Jože Butala (za aktiven doprinos k razvoju gasilstva v Šmihelu ter za vzorno sodelovanje gasilcev, ki jim predseduje, s KS Šmihel) in Štefan David (za pomoč pri postavitvi info tabel, kozolčkov in otroških igral ter za vzorno sodelovanje Šolskega centra Novo mesto s KS Šmihel). Priznanje je tedaj prejel tudi Ladi Pavec iz GG Novo mesto za ureditev cvetličnih korit za kozolčke ter za vzorno sodelovanje s KS Šmihel.

Svet KS Šmihel je na pomlad, ob svečani akademiji 35. letnice delovanja Pevskega zbora Šmihel, podelil priznanje tudi njim.

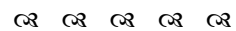
Vloga za nagrado oziroma priznanje Mestne občine Novo mesto za leto 2010

Na podlagi razpisa Mestne občine Novo mesto, Odloka o priznanjih in nagradah Mestne občine Novo mesto za leto 2010, je na vlogo in pobudo Sveta Krajevne skupnosti Šmihel (ter na našo iniciativo, s podporo ostalih KS požarnega okoliša PGD Šmihel, skupaj 7 KS) Prostovoljno gasilsko društvo Šmihel prejelo grb Mestne občine Novo mesto. Slovesna podelitev je bila 7. aprila 2011, v dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine, ob občinskem prazniku občine Novega mesta.

Butala Jože, drugi z leve, v imenu PGD Šmihel, prejemnik grba mestne občine Novo mesto, priznanja za humanitarno delo.

Obrazložitev v vlogi, ki smo jo podali, je med drugim bilo navedeno:

Prostovoljno gasilsko društvo Šmihel je gasilsko društvo z 80-letno tradicijo. Ustanovljeno je bilo leta 1929 na pobudo domačinov.

Vsa ta leta deluje uspešno na tem požarnem okolišu, ki zajema 7 KS, in sicer: KS Šmihel, KS Drska, KS Kandija Grm, KS Majde Šilc, KS Regrča vas, KS Gotna vas in KS Žabja vas.

Poleg osnovne protipožarne zaščite in reševanja gasilci delujejo s svojo požrtvovalno dejavnostjo tudi širše izven svojega požarnega okoliša.

Leta 2003 so z ekipo sodelovali na velikem požaru na Krasu. Z ekipo gasilcev so sodelovali pri odpravljanju posledic plazov v Ukvah v Italiji-Benečija. Leta 2007 so sodelovali pri odpravljanju posledic neurja v Železnikih. Dne 18.08.2009 so se udeležili, s 7 člansko ekipo, republiške intervencije odpravljanja posledic močnih neurij na Ptruju in Drsteniku-Štajerska, in še veliko drugih intervencij, še posebej v letu 2010, ob velikih vodah. Vse ostale intervencije pa lahko preberemo v njihovem Zborniku ob 80-letnici. V svojem delovanju imajo vključeno vso starostno populacijo, saj skrbijo tudi za podmladek na obeh osnovnih šolah v Šmihelu in na Drski.

Gasilci operativci, pionirji, člani in članice, veterani in veteranke se udeležujejo organiziranih tekmovanj na nivoju GZ Novo mesto.

Društvo je ustanovilo Gasilski pevski zbor, ki je v 32. letih delovanja zaznamovan v vseh gasilskih društvih Slovenije.

Društvo je v zadnjih letih v celoti obnovilo Gasilski dom. Tako je bilo zamenjano vse stavbno pohištvo, kot so okna, vrata, sanitarije, predelane garaže za vozila, čajna kuhinja in preurejena posebna soba za Rdeči križ. V gasilskem domu ima sedež tudi naša KS Šmihel.

Ker je društvo v letošnjem letu 2011 nabavilo in bo opremilo novo gasilsko vozilo GVC 16/40 TAM 150 6x6, bo ostreje in zamenjava kritine strehe počakala do naslednjih obnov doma.

Društvo vodi zadnjih 10 let predsednik društva Jože Butala, Šmihel 63, s svojimi zagnanimi člani in članicami, zapriseženimi gasilci PGD Šmihel. Iz kronologije aktivnosti in humanitarnih del našega gasilskega društva PGD Šmihel moramo izpostaviti še vsakoletno intenzivno vključevanje gasilcev v

pomladanske očiševalne akcije, predesem strmih brežin potoka Težka voda, kjer so ob privezovanju in uporabi varnostnih pasov, vsako pomlad počistili navlako z brežin potoka. Gasilci so se s pomočjo krajanov v vseslovenski pomladanski očiševalni akciji, ki je potekala, dne 17. 04. 2010, vključili v aktivnosti pobiranja in odvoza smeti, ki so jo po krajih koordinirale Krajevne skupnosti. Pomagali so nam tudi očistiti okolico in notranjost nedokončanega nekdanjega poslovnega objekta Cvetan v Šmihelu. Za objekt, ki je ostal brez gospodarja, so med letom izvedli še več očiševalnih akcij okrog objekta. Pokosili so travo in posekali grmičevje, skratka prevzeli vzdrževanje okolice, kar je podrobno opisano v internem glasilu Šmihelčan 2010, ki ga prilagamo.

Poleg humanitarnih aktivnosti naši gasilci vzorno skrbijo za gasilski dom, ki ga koristimo krajanji in razna društva iz Novega mesta za posvete, kulturne dogodke, delovanje Rdečega križa in druga druženja.

Zagotovo je pri gasilcih ostal pošten in humanitarni duh, v dobrobit vseh občanov, ki nam ob naravnih nesrečah brezkompromisno pristopijo na pomoč, zato smo prepričani, da zaslužijo eno od nagrad ali priznanj Mestne občine Novo mesto.

In na podlagi vsega tega so tudi prejeli veliko priznanje, za kar jim še enkrat iskreno čestitamo.

Predavanje o urejanju vrtov.

Dne 7. 4. 2011 smo v gasilskem domu v Šmihelu organizirali za krajanje brezplačna predavanja o urejanju vrtov ter aktualnih delih na vrtu. Predaval je g. Slavko Zgonec iz podjetja Agroruše - svetovalec za program dom in vrt.

Slušatelji zanimivega predavanja

»Možakar« po napornem delu na svojem vrtu

Zagotavljanje urejenosti in varnosti v zvezi z nedokončanim nekdanjem Cvetanovim poslovnim objektom v Šmihelu

Nedokončan nekdanji Cvetanov poslovni objekt v Šmihelu je zaradi finančnih težav investitorja že pred leti prešel v lastništvo Hypo Leasing banke Ljubljana. Ko so novi lastniki prevzemali lastništvo niso zahtevali služnostne pravice za koriščenje poti med obstoječim in novim objektom do novega objekta. To pomeni, da je na staro trgovino, ki je trenutno zaprta, knjiženo celotno zemljišče. Zato je dostop do novega objekta nemogoč brez služnostne pravice, oziroma brez dogovora med gospodom Cvetanom, tremi stanovalci, ki so tudi solastniki zemljišča in banko. Brez dostopa do objekta je sporno tudi gradbeno dovoljenje, ki je bilo izdano v letu 2003.

Poznano vam je, da smo v letu 2010 uredili - očistili - okolico objekta in ga fizično zaprli. Kar nekajkrat smo s pomočjo gasilcev tudi letos pokosili travo in posekali zaraslo grmičevje.

Lastnika - banko - smo zaprosili za pisno informacijo o planu in razrešitvi v zvezi s tem objektom, ki vam jo predstavljamo v celoti:

Zadeva: Objekt, parcela št. 533/17 k.o. Šmihel

Spoštovani,

v zvezi z vašim dopisom z dne 17.11.2011 vam sporočamo:

- da bi za dokončanje objekta, parcela št. 533/17 k.o. Šmihel potrebovali dodatne nepremičnine, tudi tiste, ki so še v lasti Cvetan Antona, prejšnjega lastnika objekta na parceli 533/17 v Šmihelu. Cvetan Anton je gradnjo začel, vendar mu je bila zaradi neplačevanja posojila nepremičnina odvzeta in na dražbi prodana družbi Hypo Leasing d.o.o.,
- da bi dodatne nepremičnine potrebovali zaradi zahtev soglasodajalca k prometni ureditvi,
- da je bilo za gradnjo sicer že izdano pravnomočno gradbeno dovoljenje, vendar pa smo naknadno ugotovili, da gradnje kljub temu ne bo mogoče dokončati skladno z zahtevami soglasodajalcev in da zaradi tega ne bo mogoče pridobiti uporabnega dovoljenja.

Opravili smo več sestankov na Mestni občini Novo Mesto, večkrat smo se sestali tudi z g. Cvetan Antonom, ki pa za odkup dodatno potrebnih nepremičnin zahteva nerealno kupnino.

V družbi Hypo Leasing redno sodelujemo z inženiring družbo iz Ljubljane in strokovnjaki iz Novega Mesta s ciljem, da bi našli rešitev, s katero bi zadostili zahtevam prometnikov. Hkrati si prizadevamo, da bi z g. Cvetanom dosegli dogovor, ki je nujno potreben za dokončanje objekta. Zahtevana kupnina z njegove strani bi projekt peljala v izgubo, česar pa si kot investitor in poslovni subjekt ne želimo. Zato verjamemo, da bodo naši dogovori in prizadevanja stekli v pravo smer s ciljem, da se projekt zaključi v bližnji prihodnosti. S tem bi lokalni skupnosti vrnil objekt z vsebino, ki bo okolikim prebivalcem nudil dodano vrednost.

S spoštovanjem.

Lizing nepremičnin
DUŠAN MARTINČIČ

Direktor prodaje lizinga nepremičnin
SLAVKO HAMBERGER

Le upamo lahko, da bo objekt kmalu zaživel in bil s ponudbo in urejeno okolico v ponos krajanom.

Nekoliko bolj kultivirana okolica po očiševalni akciji gasilcev okrog objekta.

Decembrske aktivnosti 2011

Božični pohod 2011. Tako kot v lanskem letu, bomo tudi letos organizirali božični pohod s Košenic preko gozda, mimo lovske obore, kjer nas pozdravi božiček, do Boričevega, kjer nas bodo sprejeli krajanji in za nas pripravili pravo dobrodošlico in manjši božični koncert. Večerni

pohod z baklami bo 26. 12. 2011, z zborom ob 17.00 uri, pred Športnim centrom Košenice, ob povratku iz Boričevega pa bomo doživeli še nekaj prijetnih presenečenj.

Božični koncert. Na našo pobudo smo uspeli prepričati Župnijski urad Novo mesto - Šmihel in Konservatorij za glasbo Jurij Slatkonja iz Šmihela, da za krajanke in farane s svojimi odličnimi glasbeniki, ki jih premoreta obe naši inštituciji, pripravimo v tripartitni organizaciji božični koncert. Koncert bo v petek, 30.12.2011 ob 18.30 uri, v župnijski cerkvi sv. Mihaela v Šmihelu. V programu sodelujejo: Otroški pevski zbor župnije Novo mesto - Šmihel, Mešani pevski zbor župnije Novo mesto - Šmihel in dijaki Konservatorija za glasbo Jurij Slatkonja po vodstvom g. Aleša Makovca. Program bo povezoval g. Lojze Bojanc.

Prednovoletna okrasitev kraja. Z našim župnikom g. Igorjem Stepanom smo se dogovorili, da na platoju pred cerkvijo

postavimo jelko in jo okrasimo z lučkami. Želja je bila, da bi morda bilo vse v modri barvi, tako lučke na jelki kot morda tudi zunanja osvetlitev cerkve z obstoječimi reflektorji. GG Novo mesto nam je poklonilo krasno košato jelko pripeljano iz naših vršacev, firma Malkom je postavila betonski podstavek, gasilci (res so zlati fantje, vedno pripravljene na pomoč) pa so pomagali s postavitvijo jelke. Lučke lahko v večernem in nočnem času občudujemo že od 7. decembra. Žal pa nam osvetlitev zunanosti cerkve ni najbolj uspela. Na reflektorje smo namestili modro steklo, vendar javna razsvetljava, ki iz varnostnih razlogov osvetljuje pločnike in prehode čez cesto »poje« vso modro barvo naših reflektorjev, tako da bo potrebno v prihodnje poiskati drugo tehnično rešitev. Že sedaj pa za drugo leto v sodelovanju z Župnijskim uradom Novo mesto - Šmihel in Konservatorijem za glasbo Jurij Slatkonja iz Šmihela napovedujemo nadgradnjo letošnjih božičnih dogodkov, ki bodo še bogatejši.

Jelka v modrem

Cestna problematika ob Šmihelski cesti

Spoštovane krajanke in krajani, žal, ne glede na vse našete aktivnosti, na ves naš trud, ostaja grenak priokus, saj pločnik ob Šmihelski cesti, razen pri cerkvi, letos ni napredoval. Krajani, ki so do sedaj zavirali izgradnjo, so dali soglasje za odprodajo zemljišča, vendar zadeve kljub

Fotoreportaža z božičnega pohoda 2010

Še zadnji napotki in opremljeni z baklami in svetilkami se odpravimo na pot.

Preko gozda se je vila dolga osvetljena kolona pohodnikov, bilo je res romantično, saj je tik pred tem zapadel sneg.

Sprejem najmlajšega na domačiji Mrvar na Boričevem

Jaslice, ki so jih za nas pripravili na domačiji Mrvar.

Pripravili so tudi obloženo mizo dobrot, gospodar pa nas je povabil v prekrasno klet

planiranim finančnim sredstvom na občini, ne stečejo. Izvedla se ni niti izgradnja parkirišča za osnovno šolo, kar je načrtovala Mestna občina za leto 2011. Zaradi navedenega smo od pristojnih zahtevali, da za naše krajane v našem časopisu Šmihelčan pripravijo pisno obrazložitev, kaj je bil vzrok in kdaj bodo zadeve izvedene. Vprašanja in njihove odgovore vam posredujemo v nadaljevanju:

Prosimo vas, če nam lahko za naše lokalno glasilo Šmihelčan posredujete pisno obrazložitev oz. poročilo v zvezi z infrastrukturo ter načrti in ukrepi za naprej, in sicer za naslednje projekte našega kraja:

- **pločniki ob Šmihelski cesti (od cerkve v Šmihelu pa do VITE),**

Odgovor: v izdelavi je projektna dokumentacija za rekonstrukcijo ceste skozi Šmihel na odseku od križišča pri trgovini Vita do Regrških Košenic. V predlogu proračuna za 2012 je predvideno 50.000 EUR, ki se porabijo delno tudi za pločnike.

- **Šmihelska cesta (nova Ljubenska cesta) od železniških zapornic v Kandiji in naprej,**

Odgovor: na DRSC je v preučevanju študija variantnih potekov. Glede na odločitev bo šla izbrana varianta v nadaljnjo obravnavo. V predlogu proračuna za 2012 ni predvidenih sredstev.

- **nadaljevanje Smrečnikove ceste (most čez potok Težka voda),**

Odgovor: v predlogu proračuna za 2012 je predvidenih 40.000 EUR za nadaljevanje projekta.

- **pokopališče Šmihel (status pokopališča in ureditev parkirišč ter mrliske vežice)**

Odgovor: do morebitne spremembe odloka ostaja enak status, kot do sedaj. V predlogu proračuna za 2012 ni predvidenih sredstev za investicijske posege na tem pokopališču.

- **parkirišče ter avtobusno postajališče za OŠ Šmihel.**

Odgovor: v predlogu proračuna za 2012 je predvidenih 50.000 EUR za odkupe zemljišč.

Zagotovo bo v nadalje glavna aktivnost naše Krajevne skupnosti usmerjena v izvajanje »pritisikov« na Mestno občino Novo mesto za izgradnjo manjkajočih pločnikov ter statusno ureditev pokopališča z zagotovitvijo manjkajočih parkirišč in seveda v urejenost kraja. Pri tem »izvajanju pritiska in lobiranja« pa naprošam vse krajane, da vsak po svojih močeh in možnostih delujemo vsi za skupni interes.

**Poročilo pripravil: Miro Škufca
predsednik KS Šmihel**

Plan za leto 2012

- Nadaljnje urejanje pločnikov od križišča pri Viti do Smrečnikove ulice v Šmihelu (investitor Občina NM).
- Ureditev parkirišča in avtobusnega postajališča ob OŠ Šmihel (parkirišče bo namenjeno tudi obiskovalcem pokopališča - investitor Občina NM).
- Dokončna ureditev projektne dokumentacije za pločnike od križišča pri Viti do uvoza za Košenice (Občina NM).
- Spremljanje ureditve Šmihelske ceste, zazidalnega naselja Urbanje ter aktivnosti za traso zahodne obvoznice in povezovalne ceste.
- Spremljanje ureditve poteka Šmihelske - Ljubenske ceste in navezave na Šolski center. V tem sklopu se zagotovi tudi pločnik do Šolskega centra.
- Aktivnosti za boljšo urejenost in funkcionalnost pokopališča.
- Aktivnosti za pridobitev nakupovalnega središča v KS Šmihel. Dokler ne bo urejena Šmihelka ali zahodna obvoznica, investitorji ne kažejo interesa. Spremljanje in apeliranje za dokončno ureditev »Cvetanove trgovine«.
- Nadaljevanje urejanja Športnega parka Košenice.
- Nadaljnje urejanje potoka na Škrjančah in začetek urejanja izvira na Boričevem.
- Ureditev tekaške proge za tek na smučeh na Boričevem in podpora pri razvoju kmečkega turizma v tej vasi.
- Nadaljevanje urejanja lokacij komunalnih zabojnikov – ekoloških otokov.
- Spremljanje in sodelovanje pri legalizaciji objektov romskega naselja v okviru zazidalnega načrta, odkupu zemljišč, priklopu stanovalcev na kanalizacijo (samoplačniško) in izgradnji javne razsvetljave po naselju. (Iz nepovratnih sredstev države, če bodo odobrena ter iz vira pridobljenega na mednarodnem razpisu.) Dokončna ureditev otroškega vrtca v naselju.
- Informiranje krajanov preko informacijskih tabel, lokalnega časopisa in spletnega portala.
- Izobraževanja za krajane na temo urejanja okolja in ločevanja odpadkov.
- Pomladanska akcija čiščenja in urejanja okolja.
- Druženje krajanov v obliki športne rekreacije, pohodništva, izletov in zbora krajanov.
- Sodelovanje s pravnimi subjekti v našem kraju ter občini.

Kako se rodi dobrota ali "široko srce"

Za dobrodelnost poznamo veliko izrazov in udomačenih besed kot so dobrosrčnost, širokosrčnost, človekoljubnost, humanost, darežljivost, solidarnost, karitativnost. Gre za univerzalno vrednoto, saj jo priznavajo in cenijo ljudje prav vseh veroizpovedi, tudi ateisti... Kje so meje med zdravo in nezdravo dobroto, med zdravo in nezdravo solidarnostjo? Za umirajočega od lakote pomeni kos kruha rešitev življenja – ne glede na to, kdo je dal ta kruh in s kakšnim namenom! Pa vendar – resnična in prava dobrota bogati tudi dobrotnika samega. Pravimo, da vse, kar damo v dober namen se stotero povrne. Pravimo, da dobrota osrečuje dvakrat. Osrečuje tistega, ki mu je namenjeno neko dobro delo in tistega, ki dela dobra dela. Toda vse to velja le takrat, kadar dobrota prihaja iz čiste, prave dobrosrčnosti! Dobrota je v najtesnejši meri povezana z zmožnostjo vzpostavljanja dobrega stika z drugimi ljudmi, z razumevanjem, odprtostjo, sočutjem, z zmožnostjo poslušanja za potrebe drugih, drugega. Skrben, ljubeč odnos, toplo, varno

družinsko ozračje je temelj, ki omogoča oblikovanje zdrave vrednote dobrote. Zato je pomembno, da se znamo skupaj z otrokom veseliti in biti hvaležni tudi odrasli! Vzgoja za dobrodelnost je torej v veliki meri povezana z vzgojo za sprejemanje in dajanje. Otroku je potrebno ponuditi možnosti, da bo občutil zadovoljstvo, radost, veselje ob sprejemanju dobrin (materialnih in nematerialnih), da bo to radost znal tudi povezati s hvaležnostjo. Prav tako pa je potrebno nuditi priložnosti za dajanje. To je nekaj zelo prvobitnega in na tem je potrebno graditi. Z odraščanjem je vse bolj pomembno, da okolje pri otroku spodbuja to dajanje drugim, darovanje. V teh prazničnih dneh so naši otroci praviloma deležni obilnih daril. Tudi prav in lepo je to, je pa to tudi priložnost za vzgojo, solidarnost in dobrodelnost. Poskusimo se z našim otrokom najprej iz vsega srca razveseliti vseh daril, ne glede na njihovo materialno vrednost. Potem poskusimo našega otroka pripraviti do tega, da bo občutil kar se da veliko hvaležnost za vsa darila, ki jih je prejel. In nazadnje – spomnimo ga na to,

da je na tem svetu veliko otrok, ki niso dobili nobenih daril, ki trpijo revščino in pomanjkanje – ter ga poskušamo nagovoriti, navdušiti za to, da del od teh svojih daril, ki jih je prejel, nameni tem otrokom. Naj to sam izbere, nato pa ga sami pospremimo na Karitas ali Rdeči križ, da sam ta darila tudi izroči za revne otroke!

Ker se ljudje med seboj povezujemo zaradi različnih vzrokov, lahko rečemo, da smo zaradi povezanosti močnejši, naše delo pa je lahko bolj koordinirano. Zato je letošnja rdeča nit Široko srce. V naslednje strani smo vpeli posameznike in institucije, ki so se ujele v mrežo meja naše Krajevne skupnosti. Akterji tega časopisa, ki ste jim v preteklem letu zaupali delovanje, Vam ponujamo v branje te strani. Angažiranost posameznikov je povezala društva, javne ustanove in nevladne organizacije in predstavlja, kaj vse smo v iztekajočem letu izpeljali in kakšni so naši načrti za naprej.

Maja Fink

Dijaški in študentski dom

Dijaški in študentski dom Novo je izobraževalna ustanova, ki nudi varno in spodbudno okolje za vse tiste dijake srednjih šol, ki se vpišejo v šolo izven kraja svojega stalnega prebivališča.

DŠD NM se nahaja v neposredni bližini največjega novomeškega srednješolskega centra, 10 minut hoda od železniške in avtobusne postaje ter 20 minut od centra mesta.

Poleg prehrane in nastanitve nudimo dijakom organizirano učenje v urejenih učilnicah, učno opremo in učno pomoč. Ustvarjamo pogoje za kvalitetno izrabo prostega časa v različnih organiziranih dejavnostih, ki dijakom omogočajo osebno rast in vseživljenjsko učenje. V domu imamo knjižnico s čitalnico in računalniško učilnico. Za športne aktivnosti je dijakom na voljo manjša telovadnica v domu, zunanja športna igrišča in Športna dvorana Leona Štuklja. Dijaki se lahko vključujejo v različne krožke: okoljevarstveni, oblikovalni, glasbeni, medijski, itd. in različne športne aktivnosti: strelstvo, badminton, odbojka, nogomet, košarka, aerobika, joga. V domu imamo prav

tako poseben prostor, namenjen družabnim večerom in domskim prireditvam.

Za dijake pripravljamo različna predavanja o uspešnem učenju, zdravi prehrani in drugih aktualnih temah, organiziramo ogled različnih kulturnih in geografskih znamenitosti in udeležbo na različnih kulturnih prireditvah.

Življenje v skupnosti omogoča in prinaša vrsto prednosti in rezultati kažejo, da dijaki, ki bivajo pri nas, dosegajo boljši učni uspeh.

Poleg tega za dijake pripravljamo izkustvene delavnice, ki so namenjene razvoju osebnosti šolarja in oblikovanju primerne življenjskega sloga.

Prav tako se zavedamo vzajemne koristnosti prostovoljstva, zato naše dijake spodbujamo k prostovoljnemu udejstvovanju. V letošnjem letu smo pozornost posvetili programu, ki spodbuja medgeneracijsko sodelovanje in tako vzpostavili sodelovanje z Domom starejših občanov. Naši prostovoljci bodo obiskovali in se družili s stanovalci doma, jih spremljali na sprehodih in jim pomagali pri drugih drobnih opravilih. Prav tako že vrsto let sodelujemo z Rdečim križem. Pomagamo jim pri pripravi paketov za starostnike.

V okviru programa Izobraževanje za razvoj, Unicefovi prostovoljci pri nas že več let izvajajo delavnice. Med drugim smo imeli zanimivo delavnico o Ruandi, na kateri smo spoznali to afriško državo in razmere v njej. Pogovarjali smo se o revščini v Afriki. Izdelovali smo punčke iz cunj, ki smo jih prodajali na bazarju, prav tako zapestnice in voščilnice. Izkupiček je bil namenjen Unicefu.

Naš dom je že 15 let vključen v Projekt zdravih šol. To pomeni, da delujemo v okviru Evropske mreže zdravih šol in na ta način promoviramo zdravje kot odločujoči dejavnik našega življenja. Zdrav dom je tisti, v katerem vladajo dobri medosebni odnosi, kjer imajo dijaki vse možnosti za optimalni razvoj in napredek, kjer gradimo zdrav način življenja, kjer spoštujemo vedoželjnost, zavzetost, urejenost, podjetnost, ..., kjer se veliko smejemo, kamor vsi radi hodimo.

S skupnimi močmi si prizadevamo za zdrav in optimističen vstop mladostnikov v nadaljnje življenje.

Nataša KOKOL

Svetovalna delavka v Dijaškem in študentskem domu Novo mesto

Institucionalna oblika skrbi za stare in bolne ljudi

Starost se velikokrat pojavlja z roko v roki z boleznijo, invalidnostjo, osamljenostjo, ... V naši družbi starost in z njo povezane težave večkrat predstavljajo težko rešljive probleme, saj življenje danes več ne poteka v tradicionalno veliki družini, kjer mladi in stari živijo skupaj. Mladi si ustvarjajo svoje družine, imajo svoje službe in obveznosti, zato jim pri najboljši volji zmanjka časa in moči za skrb za ostarele in bolne starše, stare starše ali sorodnike.

Prav z namenom skrbi za starejše je bil v naši občini že leta 1979 zgrajen Dom starejših občanov Novo mesto in je bil v letih svojega obstoja že velikokrat dozidan in obnovljen.

Dom se nahaja v Šmihelu, v dolini ob potoku Težka voda. V domu nudimo socialno oskrbo in zdravstveno nego starostnikom nad 65 let starosti, ki zaradi starosti in bolezni ne morejo več živeti doma ter potrebujejo občasno ali stalno pomoč pri svojih življenjskih potrebah. Trenutno v našem domu prebiva 356 stanovalcev, za katere predano skrbijo 216 zaposlenih.

Poleg osnovne dejavnosti nege in oskrbe v domu izvajamo tudi ostale dejavnosti: pedikuro, frizerske storitve, zdravstveno rehabilitacijo s fizioterapijo in delovno terapijo, šiviljske usluge.

S svojo dejavnostjo se vključujemo tudi v okolico in nudimo pomoč tistim, ki še živijo v domačem okolju, saj izvajamo socialnovarstveno storitev pomoč družini na domu. V okviru te storitve oskrbujemo 260 upravičencev.

Ko si star in bolan, se življenje nikakor ne konča. Tega se v našem domu še kako zavedamo, zato našim stanovalcem nudimo široko izbiro raznih aktivnosti, ki se dogajajo preko celega tedna: skupinske in individualne delovno terapevtske aktivnosti, aktivnosti za osebe z demenco, družabne prireditve z nastopajočimi iz našega

okolja, razna predavanja, bogato knjižnico, možnost obiska maše v domski kapeli, razne izlete in piknike na naši domačiji, na katero so naši stanovalci še posebno ponosni in na kateri zelo radi preživljajo svoj prosti čas skupaj s svojimi bližnjimi. V okviru domačije imamo tudi vadbeno-sprostitveni kotiček s posebej prilagojenimi pripomočki, kjer naši stanovalci ohranjajo in krepijo svojo fizično kondicijo.

Tudi na sodelovanje s svojci nismo pozabili. Vabimo jih v svojo sredino ob različnih priložnostih, saj se zavedamo, da lahko le s sodelovanjem olajšamo in naredimo življenje naših stanovalcev prijetno.

medgeneracijskega sodelovanja in prostovoljnega dela:

skupine starih za samopomoč vodi 10 prostovoljcev, ki se 1 krat tedensko družijo v šestih skupinah in tkejo medsebojne prijateljske vezi; mladi prostovoljci in posamezniki, ki imajo v sebi še posebno izražen čut za sočloveka in željo »dajati« delček svojega prostega časa namenijo individualnim obiskom stanovalcev, prinašajo jim mladostno vedrino, s stanovalci se družijo, pogovarjajo, jim berejo, jih spremljajo na sprehodih, jim pomagajo pri pisanju pisem ter pri drugih drobnih opravilih; tudi domsko knjižnico vodi prostovoljka, ki stanovalcem svetuje pri izbiri knjige in jim le-to tudi odnese v sobo; sprostitveno delavnico joge prav tako enkrat tedensko vodijo prostovoljci.

Poudariti moramo tudi, da smo že od samega začetka našega delovanja tesno povezani z našim lokalnim okoljem, z MO Novo mesto in drugimi občinami UE Novo mesto, s krajevnimi skupnostmi in krajevnimi organizacijami RK, z osnovno šolo Šmihel, z društvom upokojencev Novo mesto, z našim pokroviteljem tovarno zdravil Krka, z župnijskim uradom Šmihel, s pevci moškega pevskega zbora Šmihel in še bi lahko naštevali.

Ob tej priložnosti bi se radi zahvalili za vsako dobro namerno pozornost s strani posameznika, društva in organizacij v dobrobiti boljšega in lepšega življenja naših stanovalcev. Zavedamo se, da so to ljudje s širokim srcem in si sodelovanja z njimi želimo tudi v prihodnje.

Ob iztekajočem letu vsem krajanom KS Šmihel voščimo veliko zdravja in srečnih trenutkov z željo, da bi se naše sodelovanje v prihodnje še okrepilo.

**Dom starejših občanov NM,
Milena Dular**

V Domu poteka več oblik in načinov

Za otroke s posebnimi potrebami

OŠ Dragotina Ketteja je šola s prilagojenim programom, v kateri usposabljammo otroke s posebnimi potrebami. Ustanoviteljica šole je MO Novo mesto, vključene pa imamo otroke tudi iz drugih občin Dolenjske regije.

V šolskem letu 2011/12 imamo vpisanih 95 učencev. V sklopu šole od vsega začetka deluje tudi internat, v katerem trenutno biva sedem učencev. Šola je bila ustanovljena »davnega« leta 1955, torej imamo za sabo že 56 let delovanja. Prve prostore je šoli odstopil upravnik Dijaškega doma v Šmihelu. Prostori so obsegali sobico in razred s spalnico, brez sanitarij. Na stranišče so učenci hodili v dijaški dom čez dvorišče. Leta 1960 je šola dobila v upravljanje nove delovne prostore v vaškem prosvetnem domu v Šmihelu. Morali so ga preurediti, zgoraj so naredili tri učilnice in majhno stanovanje, spodaj pa dve spalnici, jedilnico in sanitarije. Posebno veseli so bili sanitarij z vodo, ki jih do tedaj kot že rečeno niso imeli. Vsa leta pa so se borili za nove prostore. Po 23 letih delovanja v slabih pogojih je bila leta 1978 zgrajena nova stavba, na novi lokaciji. Takrat smo se tudi iz Posebne šole preimenovali v OŠ Dragotina Ketteja. Sedaj imamo zelo dobro opremljeno šolo, na katero smo ponosni, z dvigalom in odpravljenimi arhitektonskimi ovirami, z multisenzorno sobo in s sodobno opremljenimi specializiranimi učilnicami. Poleg rednega vzgojno-izobraževalnega dela našim otrokom ponujamo zelo pester razširjen program. Veliko tega programa uspemo realizirati tudi s pomočjo sredstev, ki nam jih omogoča Krka, d.o.o. in drugi donatorji. Izvajamo brezplačno jutranje in počitniško varstvo za učence, številne

interesne dejavnosti, letovanja in šole v naravi. Bistvo letovanj za učence je vsekakor razvijanje samostojnosti, navajanje na podrejanje skupini in upoštevanje pravil ter spoznavanje okolice, v kateri se nahajajo. Letovanje želimo omogočiti vsem učencem, za katere v začetku leta načrtujemo te nadstandardne dejavnosti, ne glede na socialni status, zato stroške navadno v celoti ali pa vsaj v večjem deležu pokrijemo iz donacijskih sredstev.

V novomeški občini smo torej edina šola, ki ponuja osnovnošolskim otrokom drugačen način izobraževanja, zato se še bolj trudimo za čim večjo prepoznavnost v tem prostoru. Bolj kot nas bodo ljudje spoznali, manjši bodo predsodki glede drugačnosti. Vsako leto ob dnevu odprtih vrat v spomladanskem času na široko odpremo naša vrata in vsako leto pride več obiskovalcev. Želimo si še naprej ostati odprta in odzivna šola, prepoznavna po delovanju z otroki s posebnimi potrebami. Nadgrajujemo in v smislu nove zakonodaje nadaljujemo dolgoletno tradicijo šole.

**Vida Marolt, prof. def.
Ravnateljica**

Poleg rednega vzgojno-izobraževalnega dela našim otrokom ponujamo zelo pester razširjen program. Veliko tega programa uspemo realizirati s pomočjo sredstev, ki nam jih omogoča Krka, d.o.o. Tako smo v lanskem šolskem letu s pomočjo donacijskih sredstev odpeljali na letovanje več kot polovico vseh naših učencev. Veliko sredstev smo v preteklem šolskem letu namenili obnovitvi šolskih prostorov in nakupu elektronske opreme. Prebelili smo precej prostorov, odpravljali arhitektonske ovire gibalno oviranim učencem, prenovili in posodobili spletno stran in nabavili tri interaktivne table

– dve s pomočjo donacijskih sredstev. Najbolj navzven vidna pridobitev letošnjih poletnih počitnic pa je na novo prebeljena fasada, ki vse nas in naše obiskovalce razveseli z živahno sončno rumeno barvo. Ker smo v novomeški občini edina šola, ki ponuja otrokom drugačen način izobraževanja, se trudimo za čim večjo prepoznavnost v tem prostoru. Bolj kot nas bodo ljudje spoznali, manjši bodo predsodki glede drugačnosti. Vsako leto ob dnevu odprtih vrat na široko odpremo naša vrata in vsako leto pride več obiskovalcev. Želimo si postati odprta in odzivna šola, prepoznavna po delovanju z otroki s posebnimi potrebami. Naše strokovne delavke se sistematično izobražujejo na področju neverbalne komunikacije in avtizma, kar nam bo ena izmed prednostnih nalog tudi v prihodnjem letu.

Na področju Dolenjske regije delujejo štiri samostojne šole s prilagojenim programom (poleg novomeške še v Črnomlju, v Krškem in v Sevnici) ter dve enoti s prilagojenim programom pri osnovnih šolah. OŠ Dragotina Ketteja v Novem mestu deluje najdlje od teh šol. Vanjo je vključenih največ učencev. Ustanoviteljica šole je Mestna občina Novo mesto, vpisane pa imamo tudi otroke iz drugih občin Dolenjske regije. V šolskem letu 2011/12 imamo vpisanih 95 učencev. Izvajamo izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom in od leta 1978 posebni program vzgoje in izobraževanja. V sklopu šole od vsega začetka deluje tudi internat, v katerem trenutno biva sedem učencev. Na rednih osnovnih šolah izvajamo precej ur dodatne strokovne pomoči. Poleg rednega vzgojno-izobraževalnega dela našim otrokom ponujamo zelo pester razširjen program. Veliko tega programa uspemo realizirati tudi s pomočjo sredstev, ki nam jih omogoča Krka, d.o.o. Sedaj imamo zelo dobro opremljeno šolo, z dvigalom in odpravljenimi arhitektonskimi ovirami, z multisenzorno sobo in s sodobno opremljenimi specializiranimi učilnicami. Pa vendarle ni bilo od nekdaj tako...

Šola je bila ustanovljena »davnega« leta 1955, torej imamo za sabo že 56 let delovanja. Ob

raznih jubilejih (ali pa kar tako) je zelo zanimivo pobrskati po izredno bogati šolski kroniki, v kateri je ogromno zanimivosti. Zelo zanimive so zgodbe gospe Slavke Keglovič, ki je bila prva ravnateljica naše šole, in je v intervjuju ob 50 letnici delovanja šole povedala veliko zanimivosti, med drugim tudi tole:

Ko je jeseni leta 1955 v Ljubljani na Pedagoški akademiji končala študij ortopedagogike, se je oglasila na Referatu za prosveto in kulturo v Novem mestu. Ker so v večjih krajih Slovenije že imeli ustanovljene Posebne šole, so predlagali, da

bi jo ustanovili tudi na Dolenjskem. Spodbudili so jo, da je začela z iskanjem prostorov in učencev. Prve prostore je šoli odstopil upravnik Dijaškega doma v Šmihelu. Prostori so obsegali sobico in razred s spalnico, brez sanitarij. Na stranišče so učenci hodili v dijaški dom čez dvorišče. Ponoči, ko je bil dom zaprt, so uporabljali nočno posodo. Povedala je, da je imela na voljo Rogovo kolo, s katerim je obiskovala vse osnovne šole v bližini Novega mesta. Največ otrok je našla kar po domovih. Nekateri starši so jih neradi dali v Posebno šolo. Prvo leto je zbrala enajst otrok, od katerih so že takrat štirje bivali v internatu. Bila jim je učiteljica, vzgojiteljica in varuhinja. Sobe je belila in pospravljala sama, tudi učne pripomočke je večinoma naredila sama. Vse je bilo zelo skromno. Pouk so imeli tudi ob sobotah. Po pouku so starši učence vzeli domov. Včasih pa so na to pozabili, zato jih je morala sama odpeljati domov. Povedala je, kako je spremljala domov nekega učenca iz vasi Krka. Ko sta peš prišla do reke, je povedal, da morata priti na drugo stran s čolnom. Zagotovil ji je, da zna veslati. S strahom je sedla poleg njega in vsak po svoje sta veslala. Sredi reke se je čoln zavrtel, pa vendar sta uspela priveslati na drugo stran. Starši so bili veseli, ker jim je pripeljala sina domov.

Leta 1960 je šola dobila v upravljanje nove delovne prostore v vaškem prosvetnem domu v Šmihelu. Morali so ga preurediti. Zgoraj so naredili tri učilnice in majhno stanovanje, spodaj pa dve spalnici, jedilnico in sanitarije. Posebno veseli so bili sanitarij z vodo. Vsa leta so se borili za nove prostore.

Gospa Avgušтина Lah, ki je na mestu ravnateljice leta 1981 nasledila gospo Keglovičeva, ki se je takrat upokojila, pa se spominja, da je bila ob prihodu na novo delovno mesto na naši šoli presenečena nad prostorsko stisko in slabo opremljenostjo šole. Šola, v kateri je delala prej, je imela svetle in velike prostore, telovadnico, celo bazen in je omogočala sproščeno delo in raznovrstne aktivnosti učencev. Pravo nasprotje je bila stara zgradba Posebne šole Novo mesto. Stara stavba z majhnimi, temnimi prostori, lesenimi stopnišči, s knjižnico na hodniku, brez telovadnice... Toda kolektiv je bil delaven in

zagnan. Vsi so se zelo trudili za novo zgradbo. Že v počitnicah leta 1974, ko je bila ravnateljica še gospa Keglovičeva, je gospa Lahova skupaj z direktorjem Centra za socialno delo v Novem mestu Francetom Bartljem napisala prošnjo na gradbeni odbor pri občini Novo mesto o nujnosti gradnje Posebne osnovne šole. Vsak delavec šole si je prizadeval po svoje. Po 23 letih delovanja v slabih pogojih je bila leta 1978 zgrajena nova stavba, na novi lokaciji. Kako pa za lepo novo šolo izbrati ime? Takratni kolektiv je predlagal, da bi se šola imenovala po kakšnem pesniku ali pisatelju. Bilo je veliko predlogov. Ena izmed učiteljic predlagala, naj šolo nosi ime po Dragotinu Ketteju. Vsi so se s predlogom strinjali in to ime s ponosom nosimo še danes. Ob praznovanju 30-letnice šole so pred šolo postavili doprsni kip Dragotina Ketteja. Ob odkritju kipa nas je počastila s svojim obiskom gospa Mila Kačičeva.

Gospa Lahova je razmišljala, da bi bilo dobro za šolo, če bi imela pokrovitelja. Srečala se je z moževim prijateljem, žal že pokojnim Marijanom Šoncem, ki je bil takrat finančnik v tovarni zdravil Krka. Obljubil ji je, da bo govoril s predsednico mladine Krke z Darjo Colarič. Mladinska organizacija v Krki je bila takrat med najuspešnejšimi v Sloveniji. Gospod Šonc ji je kmalu sporočil, da so mladi iz Krke pripravljene sodelovati z nami. Ravnateljica Keglovičeva se je strinjala in delegacija mladih pod vodstvom Darje Colarič je prišla na šolo. Osupli so bili nad prostorsko stisko, v kateri so takrat še živeli učenci. Redno so začeli prihajati na šolo in se aktivno družili z učenci. Že ob koncu leta 1974

so popeljali najboljše učence v Ljubljano na ogled predstave Pika Nogavička. Od takrat so bili naši učenci deležni vsakoletnega izleta s Krko. Mladina Krke ni imela denarja, zato so začeli organizirati akcije zbiranja starega papirja, igrač, oblačil... Takrat je bila Colaričeva družbeno politično aktivna na občini, zato je vodilne sproti seznanjala s potrebami za gradnjo nove šole. Te prve korake požrtvovalne mladine je budno spremljal takratni direktor Krke mag. Andrijanič. Tako je Krka prevzela leta 1978 uradno pokroviteljstvo nad šolo. Takrat je bil to edini primer v Sloveniji, da je mladina tako

zgodno sodelovala s posebno šolo. To je bil čas, ko se je šola začela odpirati navzven.

Gospa Breda Oklešen je bila imenovana za ravnateljico šole v začetku leta 1990. Zavedala se je, da novo delovno mesto prinaša tudi zelo veliko odgovornost, tako do otrok in njihovih staršev kot tudi do širše družbe. Obe predhodnici sta v času in v pogojih njunega vodenja šole naredili veliko dobrega za otroke

in šolo, novi časi pa so zahtevali nekatere spremembe. Nadaljevali in nadgrajevali so že utečene dejavnosti šole. Uvajati so začeli mnoge nove interesne dejavnosti, na šoli organizirali prvo tekmovanje Mladi tehniki za učence naših šol dolenjske regije. Že naslednje leto je tekmovanje preraslo na državni nivo. Bili smo prva šola našega tipa v Sloveniji, ki si je pridobila naziv Eko šola. Prisluhnilo so potrebam staršev in organizirali brezplačno jutranje varstvo in varstvo med šolskimi počitnicami. Zaradi boljše prepoznavnosti šole v okolju so začeli prirejati razstave izdelkov naših učencev na javnih mestih, o vseh pomembnih dogodkih obveščati medije, organizirali Republiške športne igre in bili organizatorji precej odmevnega Dneva defektologov Slovenije. Nadaljevali so sodelovanje s Krko in pridobili novega pokrovitelja Lions klub Novo mesto.

V novomeški občini smo torej edina šola, ki ponuja otrokom drugačen način izobraževanja, zato se še bolj trudimo za čim večjo prepoznavnost v tem prostoru. Bolj kot nas bodo ljudje spoznali, manjši bodo predsodki glede drugačnosti. Vsako leto ob dnevu odprtih vrat na široko odpremo naša vrata in vsako leto pride več obiskovalcev. Želimo si še naprej ostati odprta in odzivna šola, prepoznavna po delovanju z otroki s posebnimi potrebami. Naše strokovne delavke se sistematično izobražujejo, trenutno največ na področju neverbalne komunikacije in avtizma. Nadgrajujemo in v smislu nove zakonodaje nadaljujemo dolgoletno tradicijo šole.

Vzorno sodelovanje s sosedi

Društvo paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja združuje invalide osebe, trajno vezane na invalidski voziček, predvsem zaradi posledic nesreč, prometnih nesreč in obolenj ter operativnih posegov na hrbtenjači.

Društvo že vrsto let izvaja posebne socialne programe za paraplegike in tetraplegike, ki omogočajo socialno vključenost, večjo samostojnost in ustvarjanje pogojev za večjo kvaliteto življenja. Posebni socialni programi nudijo prilagojene prevoze, pomoč pri pridobivanju medicinsko tehničnih pripomočkov, odpravo arhitekturnih ovir, preventivno dejavnost, rekreacijo in šport, kulturo, osebno asistenco in pomoč na domu, ... Organiziramo vrsto delavnic in strokovnih predavanj s ciljem, da paraplegikom pomagamo in omogočimo zdrav način življenja ter vključevanje v družbo. Novi člani, ki jim življenje na vozičku še ni dovolj poznano, dobijo pri nas veliko informacij in konkretne pomoči, kako si urediti življenje, da voziček ne bo prevelika ovira.

S programi želimo preprečiti socialno izključenost in izboljšati kakovost življenja paraplegikov. Pomembno vlogo pri tem ima tudi poznavanje invalidnosti v širši družbi. V ta namen večkrat letno organiziramo tudi različne predstavitve po šolah, sodelujemo na različnih javnih prireditvah, izdamo svoj časopis, v katerem predstavljamo svojo dejavnost in življenje paraplegikov. Širši javnosti želimo pokazati, da invalid, prav tako kot ostali člani družbe, lahko živi polno življenje in je družbi koristen, pri tem potrebuje le nekoliko več pomoči in razumevanja.

Posebej želimo pohvaliti sodelovanje s sosednjimi šolami na našem območju. Učenci sosednjih šol nas pogosto obiskujejo ob različnih priložnostih in spoznavajo našo dejavnost. Prav tako pa jih na šolah obiščejo tudi naši člani, jim predstavijo življenje na vozičku, jih osveščajo glede nesreč, kako pride človek na voziček ter tako tudi preventivno delujejo. Dobro sodelujemo tudi z Dijaškim in študentskim domom, ki je naš neposredni sosed. Že od lanskega leta je v naših prostorih nastanjen študent – invalid na vozičku, saj se prostori v dijaškem domu prenavljajo in trenutno tam ni dostopnih sob za voziček. V telovadnici OŠ Dragotin Kette organiziramo rekreacijo za naše člane, saj je v neposredni bližini in dostopna za vozičke.

Tudi v bodoče bodo naši cilji usmerjeni v delovanje od člana do člana. Prizadevali si bomo, da bodo posamezni člani imeli možnost po končani medicinski rehabilitaciji vračati se v

domače okolje, da tam bivajo in se po možnosti tudi primerno zaposlijo. Posebno pozornost bomo namenili mlajšim članom, da bodo lahko nadaljevali šolanje v primernih pogojih. V prvi vrsti so pomembni dostopni pogoji bivanja in ustrezni prevozi. Kajti vsi javni prevozi (razen minimalne izjeme) so nedostopni za prevoz težjih invalidov. Preveč javnih objektov je še

nedostopnih, bodisi zaradi stopnic, preozkih vrat, neustreznih sanitarij, ... Temu bomo v bodoče namenili še posebno pozornost. Pri tem pa potrebujemo tudi podporo širše družbe. Želimo si, da bi bilo sodelovanje z našimi sosedi tudi v naprej tako dobro v vsestransko zadovoljstvo.

Predsednik društva
Jože OKOREN

Intervju z Romano Trpin, Direktorico Varstveno delovnega centra Novo mesto »Objemamo se kot otroci!«

Za Šmihelčana sem obiskala VDC, Varstveno delovni center Novo mesto, ki je samostojen od leta 2000 in v katerega je letos vključenih kar 159 uporabnikov. Začetke ima v letu 1981, ko so bile osebe z motnjami v duševnem in telesnem razvoju prvič napotene v Delavnice in locirane v okviru Doma starejših občanov Novo mesto.

Že takoj ob vstopu v hišo posebnih ljudi sem začutila toplino doma ter iskreno prijaznost zaposlenih. V avli sem občudovala lične izdelke varovancev: odeje, predpasnike, slike na svili, uporabne izdelke iz lesa ter čudovite voščilnice.

Oktobra sem si v Kulturnem centru ogledala svečano akademijo ob 30-letnici VDC-ja. Vaš govor me je ganil do solz. Začutila sem, da vi resnično čutite in razumete vaše varovance?

Mi se trudimo varovancem ustvariti čim prijetnejše okolje in jim obogatiti dneve. Jaz našim zaposlenim vedno pravim, da to ni služba, to je v bistvu druženje. Da

lahko ljudje pri nas predano delajo, se morajo dobro počutiti, saj je to pogoj, da se lahko z ljubeznijo posvetijo varovancem. Povezani smo kot družina, saj smo »v jati z drugačnimi! Naš zavod simbolizirajo gosi, ki nas učijo sodelovanja in skrbi za drugega.

Varovanci so se ob tej priložnosti predstavili s predstavo Juri Muri v Afriki in s svojo iskrenostjo resnično prevzeli in navdušili gledalce. Zaznala sem, da je bilo v to predstavo vloženo ogromno truda s strani mentorjev in varovancev.

Da, potrebno je bilo veliko truda, ampak se spleča, ker smo potem, ko vidimo njihove nasmejane obraze, presrečni tudi zaposleni.

Prihajajo morda k vam tudi prostovoljci?

Še vedno ima preveč ljudi predsodke do drugačnih. Prostovoljci ne prihajajo v tako velikem številu kot v Dom starejših občanov, a tisti, ki prihajajo, nas redno obiskujejo in razbijajo tabuje.

Kako sodelujete s starši varovancev?

V življenju se dogajajo preizkušnje, umetnost

pa je, da jih zmoreš sprejeti. Večina ljudi, ki pri nas biva, ima tu veliko boljše pogoje kot doma. Poleti smo pripravili piknik in samo k enemu varovancu je prišel brat z ženo, na druge pa so sorodniki čisto pozabili. So seveda tudi izjeme, imamo enega fanta, ki je bil do 8. leta normalen, zdrav in radoveden otrok, ki je že bral in pisal, pa je nenadoma zbolel za infekcijo in je sedaj kot uvela bilka, ampak njegov oče čisto vsak dan pride k njemu. Imamo tudi punčko na vozičku, za katero starši zelo lepo skrbijo. Kljub temu, da je zelo uboga, si ne morejo predstavljati življenja brez nje, zato jo vsak dan vozijo v varstvo.

Delo pri vas je gotovo naporno?

Naši zaposleni opravljajo psihično izredno naporno delo. Na negovanje se je namreč veliko lažje navaditi. Nekateri varovanci so zelo glasni, vpijejo in nenadzorovano skačejo, a kljub temu z njimi ljubeče delajo.

Kakšne načrte ste si postavili ob 30-letnici zavoda?

Mi smo že v decembru 2010, ko sem prišla na to delovno mesto, ugotovili, da imamo v Bršljinu v bivšem Novoteksu že pretesne prostore, ki smo jih odprli leta 2009. Skladišče

Iz letošnjega MATP – to je del Specialne olimpijade, namenjene najtežje prizadetim, ki ga je VDC letos spomladi organiziral v Novem mestu v dvorani Leona Štuklja.

Letošnji piknik pri zavodu

smo sicer pregradili na pol, da smo dobili še eno delavnico, vendar je to le začasna rešitev. Žal nimamo blizu nobene zelenice, da bi naši varovanci lahko šli malo ven. Na srečo pa smo se dogovorili za postavitve ležečega policaja, ker je tam zelo veliko prometa in kamionov in je varovancem težko zagotoviti varnost.

Od katerega leta naprej se otroci iz OŠ Dragotin Kette preselijo k vam?

Navadno po 26. letu pridejo k nam iz posebne šole, lahko pa že tudi po 18. letu. 88 jih dnevno prihaja v varstvo in vodenje. Pri nas delajo v mizarški delavnici, tedensko hodijo na bližnjo kmetijo, težje prizadeti so samo v varstvu. Vsako leto naredim analizo, koliko jih bo k nam hodilo dnevno, koliko pa jih bo potrebovalo celodnevno nastanitev. Letos so se 4 varovanci preselili v bivalno enoto v Trebnje in sedaj imamo 4 postelje proste, vendar nam ministrstvo ne odobri dnevnega varstva, čeprav imamo ljudi na čakalni listi.

Kaj vam daje energijo za delo v zavodu?

V ponedeljek sem pila kavo, pa je varovanka priletela noter in vsa navdušena kazala medaljo, ki jo je osvojila na olimpijadi v Mariboru. Mi je kar roko ponudila, naj ji čestitam. To je prav poseben občutek, ko pridem med njih. Z njimi se objemam, jim maham, komuniciramo torej drugače, kot otroci. Oni so neposredni s svojimi vprašanji

in mi kličejo: Kaj delaš? Kam greš? Ti iskreni stiki mi dajejo veliko energije. Ob tem se zavedam, kako sem lahko srečna, ker sem zdrava in imam zdrave otroke.

S kakšnimi težavami se srečujete pri svojem delu?

Vsako leto imamo s starši varovancev prednovoletno srečanje, kjer se pogovorimo tudi o težavah. Lani je bil velik problem, ker smo imeli kar 48 napadov v enem letu, kar je bilo nujno rešiti skupaj s starši, saj ni nihče dolžan prenašati nasilja. Rešitev smo našli z našo čudovito zunanjo sodelavko, ki je starše učila, kako se doma obnašati do svojega otroka. Oni so namreč doma bežali, ko je postal agresiven, mi pa tu ne moremo. Zadeve smo s skupnimi močmi tudi rešili. Prej je šel neki fant proti tebi z namenom, da te udari, sedaj te pa objame. Ogromno dela je, velikokrat je treba ponoviti besedo »ne«. Starši mislijo, da ker je otrok prizadet, mu morajo vse pustiti in to je največja napaka. Vzgoja z ljubeznijo pomeni tudi postavljati meje kot pravi dr. Divjakova, naša zunanja sodelavka.

Opazila sem, da imate pri vhodu zelo lepo poslikavo stene?

Letos smo polepšali prostore našega zavoda, ki sta jih poslikala umetnika iz Sokolskega doma. Ko smo imeli otvoritev, sem novinarje povabila na čajanko in jim hkrati povedala, da ne bom dala nobene izjave, če se ne bodo prej sprehodili skozi dom. Večina ljudi ima namreč občutek, da je naš dom kot mračna duševna bolnica. Prijetno presenečeni potem odkrijejo, da temu ni tako.

Imate ob Božiču za Šmihelčane kakšno sporočilo?

Vsem Šmihelčanom želim, da bi bili božičnega vzdušja deležni vse leto, da bi iskreni odnosi vsakodnevno bogatili njihov vsakdan. Predvsem pa si to želim za naše prizadete ljudi, ki niso tako srečni kot mi, ki smo zdravi. Nekateri naši varovanci namreč ne gredo domov niti za božične praznike. Močno si želijo, da bi šli, a so žal pozabljeni.

Direktorica me je popeljala še skozi prostore VDC-ja. Občudovala sem prekrasno poslikane zidove, ki dajejo še večji občutek topline in ljubezni, ki biva v tej hiši drugačnih. Ko sva prišli do varovancev, jo je eden prijel za roko in ni ji bilo težko slediti mu in ugotoviti, da si želi, da mu pomaga zapreti vrata. V vseh prostorih so me pozdravile nasmejane delavke. Nekateri varovanci žal ne morejo niti hoditi, na posteljah jih urejajo predane negovalke, ki jim hkrati vlivajo tudi veselje. En fant se je na tleh igral s kockami. Pridna dekleta so likala, v delavnici so z ustvarjalnimi mentorici izdelovali zanimive izdelke. Terasa, ki vodi iz dnevnih prostorov, je prav prijetna zelena oaza, ki varovancem nudi tudi občutek odprtosti in pogled v svet.

Ko se odpeljem, razmišljam, kako je v današnji družbi s hitrim, produktivnim tempom življenja, malo prostora za ljudi s posebnimi potrebami. Na srečo imamo v svoji sredini tudi ljudi odprtih src s čutom za soljudi. Hvaležna sem, da sem jih imela priložnost spoznati. Morda pa bo ta članek pripomogel, da bo kakšen bralec naslednjič, ko bo šel mimo skupinice varovancev iz doma VDC zmoget te ljudi, ki vendarle živijo z nami, tudi pogledati ali jim celo pomahati v pozdrav in jim tako pričarati malo drobnega veselja.

Martina Judež

Ljudi še bolj približati drug drugemu

Živimo v svetu, v katerem je vse več hitenja in posledično vse manj časa drug za drugega. Z namenom, da bi presegli zagledanost vase ter opazili tudi soljudi, smo v preteklem letu v Cerkvi na Slovenskem obhajali leto krščanske dobrodelnosti in solidarnosti pod geslom: »Nosite bremena drug drugemu!«

Tudi v naši župniji smo skupaj z Župnijskim pastoralnim svetom načrtovali dejavnosti, s katerimi smo želeli ljudi še bolj približati drug drugemu. Želel bi omeniti samo nekatere.

Župnijski dan

Že nekaj let se konec septembra na »mihelovo« nedeljo, ob godu zavetnika župnijske cerkve sv. nadangela Mihaela, po katerem ima tudi kraj ime, srečamo farani naše župnije. Povabljeni in dobrodošli so vsi brez razlike, tudi neverni, da se nam pridružijo in da skupaj preživimo dan v prijateljskem druženju in pogovoru. Po skupni sveti maši se preselimo na dvorišče pred župniščem, kjer je kosilo za vse. Vsako leto se nas zbere več, letos je bilo razdeljenih 380 porcij. Kosilu sledi tradicionalna tombola. Vsako leto farani prispevajo preko 400 dobitkov tako, da vsak dobi vsaj kakšno malenkost. Kosilo in tombola sta seveda brezplačna kajti poudarek je na druženju, pogovoru in prijateljstvu. Vse to lahko izpeljemo z minimalnimi finančnimi izdatki ravno zaradi solidarnosti ljudi in pripravljenosti pomagati na različne načine: s pripravo miz in klopi, s pospravljanjem okolice,

z razvrščanjem tombolskih dobitkov, pripravo peciva in darovanjem pijače, s kuhanjem in razdeljevanjem kosila itd.

Čas, ki ga to nedeljo darujemo drug za drugega in za župnijo, ni izgubljen, ampak nas to bogati in opogumlja, da lahko naredimo veliko, če držimo skupaj in si pomagamo.

Župnijska karitas

V naši župniji že vrsto let deluje Župnijska karitas. Ustanovljena je bila leta 1991. Ob jubileju dvajset let delovanja je Župnijska karitas 19. marca 2011 prejela posebno priznanje novomeške škofije, ki ga je podelil novomeški škof msgr. Andrej Glavan.

Sodelavcev v Župnijski karitas je sedem, ki v vsakdanjem življenju marljivo in prizadevno uresničujejo Jezusovo zapoved ljubezni do bližnjega. Njihova naloga je pomagati posamezniku in družinam ne glede na nacionalno, versko in drugo pripadnost. Največ potreb je po blaženju materialnih stisk, zato prosilcem pomagamo s paketi hrane, pa tudi z oblačili. Na naši karitas mesečno obravnavamo več kot 60 posameznikov in družin, število prosilcev pa kar naprej raste. V enajstih mesecih leta 2011 je bilo razdeljenih 610 paketov s hrano. Poleg tega pa je bilo iz sredstev Evropske unije razdeljeno še veliko mleka, testenih, riža, moke... Dejavno smo se vključili v akcijo pri nakupu šolskih potrebščin šoloobveznim otrokom. Škofijski karitas smo predlagali dvajset družin, da jim je ta pomagala z denarnimi boni, za nakup šolskih potrebščin. Z akcijo Družina 2011 socialno ogroženim družinam pomagamo pri kritju večjih položnic ali neposredno z nabavo

drv, plina ali kurilnega olja v sodelovanju s Škofijsko karitas. Udeleževali smo se tudi duhovnih obnov in strokovnih usposabljanj.

V mesecu maju Župnijska karitas organizira srečanje za ostarele in bolne, katerega se je udeležilo 40 faranov.

Socialne stiske pa niso edine in velikokrat ne največje. Veliko je starejših in osamljenih, ki so bolj veseli obiska, pogovora in pozornosti. Prav zato smo te pred božičem in veliko nočjo obiskali na domu in jim voščili za praznike.

Veseli bomo vsake nove spodbude in pomoči, tako v obleki, ki jo več ne potrebujete, darovih namenjenih ubogim, kot tudi novih prostovoljcev in sodelavcev.

Oratorij za osnovnošolske otroke

Ob koncu šolskega leta je 135 otrok iz štirih novomeških župnij začelo počitnice z oratorijem, ki so ga organizirale novomeške župnije skupaj s sestrami redovnicami hčere Marije Pomočnice iz Šmihela. Oratorij je namenjen otrokom od petega do štirinajstega leta, da bi koristno preživljali prosti počitniški čas. Letos se je začel v ponedeljek, 27. 6. 2011, zaključil pa se je v nedeljo, 3. 7. 2011. Pri oratoriju je sodelovalo 44 mladih animatorjev, ki bi lahko svoje počitnice preživeli s poležavanjem pred televizorjem ali sedenju ob računalniku, pa so rajši darovali svoj čas, sposobnosti in veselje otrokom in pripravi programe zanje.

Rdeča nit letošnjega oratorija je zgodba o preroku Jonu, ki odkrije »pravo smer« v življenju. Od tod tudi naslov oratorija 2011: V tvojo smer. Vsak dan je del zgodbe uprizorila skupina petnajstih animatorjev in s tem tudi popestrila oratorijski dan, ki se je nadaljeval s pogovorom v majhnih skupinah o vrednoti dneva in z različnimi delavnicami, ki so si jih otroci izbrali sami in v katerih so nastajale prave umetnine, ki so jih otroci na koncu vzeli domov.

V popoldanskem času je bila vsak dan organizirana velika igra, ki je trajala dve uri. Najbolje je v poletni vročini prijala sredina vodna igra, kjer so gasilci PGD Šmihel pomagali pri oskrbi vode. V petek pa je prišel na obisk reševalec Peter, ki je razkazal najnovejšo pridobitev Zdravstvenega doma Novo mesto – novi rešilni avtomobil.

Letošnji izlet je bil na slovenski obali, natančneje v Piranu in Strunjanu. Večino poti se je slišalo petje in smeh.

Otroci so se učili tudi dobrodelnosti: podarjali so svoje igrače, zaslužek od prodaje igrač pa je bil namenjen za misijone v Kambodži, kjer deluje Slovenka s. Ljudmila Anžič.

Da delamo nekaj dobrega in pomembnega za otroke, so nam ves teden dokazovali vriski, smeh ter pesem otrok in mladih animatorjev, ki so se razlegali po dvorišču Zavoda Friderika Baraga v Šmihelu, kjer je oratorij potekal. Ob

koncu tedna pa objemi, solze slovesa, pa tudi hvaležen pogled staršev, ki nam je potrdil, da se naslednje leto zopet srečamo.

Igor Stepan, župnik

Delovanje in poslanstvo Škofijske Karitas Novo mesto v letu 2011

V dejavnosti ŠKNM je na 24 lokacijah vključenih prek 500 prostovoljcev, ki delujejo v okviru matičnih župnijskih Karitas (ŽK). Letošnji teden Karitas je med 21. in 27. novembrom potekal pod geslom »**Srce, ki vidi**«, evropsko leto prostovoljstva pa »**Bodi prostovoljec, spreminjaj svet!**«. Prostovoljci in prostovoljke Župnijske karitas Šmihel so tisti, ki z neskromno žrtvijo svojega prostega časa, mnogokrat pa tudi družinskega življenja, skrbijo za najrazličnejše stiske, ki jih odkrivajo na območju svoje župnije. Resnično so prav oni tisto srce, ki vidi ter tako potihoma z nesebično ljubeznijo in čutom za solidarnost spreminjajo tisti košček sveta, ki ga predstavlja župnijsko občestvo. Iskrena zahvala prav vsem, tudi tistim, ki vsake toliko »posodijo« svoje roke, avto ali pa kako drugače prispevajo za boljši jutri ubogih.

Letošnje leto mineva v znamenju znatnega zmanjšanja sredstev, ki jih država namenja za delovanje humanitarnih organizacij oziroma programov, ki jih izvajamo. V največji meri smo se tako zanesli na hrano iz EU skupnosti prek Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja, ter sredstev FIHA. Nadvse dobrodošla pa je bila pomoč Mestne občine Nm, ki je tudi letos sofinancirala del naših programov.

Zaradi skromnejših sredstev pomoči nismo mogli odobriti v primeru dobre četrte prošenj – predvsem tistih uporabnikov, ki so v preteklosti že prejeli pomoč ŠKNM.

Napovedi za prihodnje mesece in leto niso obetavna, kar pomeni še več dela za humanitarne delavce in prostovoljce, saj je ljudi, ki iščejo tovrstno pomoč iz dneva v dan več. Veča se tudi število družin delavcev, ki si zaradi minimalnih plač in vse večje ekonomske nestabilnosti in kreditov ne zmorejo več zagotavljati socialne varnosti.

Materialna pomoč:

Prostovoljci Župnijskih Karitas so do decembra razdelili prek 110 ton hrane (od tega 89.362 hrana iz zalog EU ter ločeno od te še 21.506 kg v 2.500 paketih) med nekaj več kot 8.000 prejemnikov. V marcu in aprilu pa smo v sodelovanju CSD in RK razdelili finančno pomoč 51 delavcem iz BiH.

Pomoč v obleki:

S pomočjo donatorjev trgovine C&A, ki je poklonila večjo količino oblačil poletne sezone, ter Alpine, ki je donirala obutev, prav tako izločeno iz prodaje. Vrednost tovrstne pomoči v letošnjem letu presega 24.000 EUR.

OBMOČJE MESTNE OBČINE NOVO MESTO:

V letu 2011 je bilo uporabnikom z območja Mo Nm razdeljenih 2.103 prehranskih paketov (18.142 kg) ter dodatnih 17.700 kg hrane iz EU zalog (mleko, testenine, riž in moka in koruzni

zdrob). Finančne pomoči so zajete v skupnem poročilu.

Svetovalno delo

Sočasno z nudenjem konkretnih oblik pomoči so uporabniki vključeni tudi v svetovanje z namenom konstruktivnejšega reševanja stisk. Svetovalno delo je potekalo v sprejemni pisarni ter tudi na terenu. Glede na trajanje in osebno zaznavanje stisk se na ŠKNM obračajo po pomoč posamezniki in družine, katerih stiske so dolgotrajne ter tisti, ki so se znašli v kratkotrajnih stiskah. Svetovalno delo je v primeru prvih usmerjeno predvsem na prepoznavanje življenjskih opor, individualno načrtovanje, možnost vključevanja v skupino za samopomoč, v primeru drugih pa na usmerjanje in nudenje začasne opore in oblik pomoči.

Spremembe na trgu dela se odražajo tudi na strukturi ljudi, ki so v stiskah in prosijo za pomoč. Opažamo, da med prosilci oziroma uporabniki **narašča število tistih, ki so zaposleni**, vendar se zaradi nizkih dohodkov in izrednih okoliščin znajdejo **v stiskah**. Ker ne pridobijo kreditov, s katerimi bi si pomagali premostiti stiske in večje enkratne izdatke, do denarnih socialnih pomoči pa niso upravičeni zaradi preseganja cenzusov, prosijo predvsem za enkratne oblike pomoči v večjih zneskih.

Veča se tudi **odstotek prosilcev, ki ne želijo uveljavljati denarnih pomoči na centrih**

za socialno delo. To so predvsem tisti, ki so ostali brez dela in imajo nekakšno premoženje, denarnih pomoči pa ne želijo uveljavljati zaradi vračljivosti teh, kar predvideva novi zakon o socialno varstvenih prejemkih. S prenosom državnih pokojnin na socialnovarstvene prejemke pa pričakujemo tudi povečano število starejših, ki bodo iskali različne oblike pomoči.

Med leta je bilo precejšnje tudi število **prosilcev z začasnim delovnim dovoljenjem**, ki so ob izgubi dela ostali brez pravice do nadomestila za primer brezposelnosti.

Pomoč pri plačilu položnic:

- nudena 275 družinam v višini 37.000€. V marcu in aprilu smo v sodelovanju CSD in RK razdelili finančno pomoč še 51 delavcem iz BiH;
- zaradi znižanja sredstev in porasta števila prosilcev dobri četrtini prošnji pomoči ni bila odobrena, pri čemer je bila pomoč zavržena predvsem tistim, ki so bili pomoči Karitas že deležni (večkratni prejemniki pomoči);
- pomoč je bila največkrat nudena družinam (dvo-starševskim in eno-starševskim – 53 %), v manjšem odstotku pa posameznikom in starejšim;
- največkrat prosijo za pomoč pri plačilu elektrike, dopolnilnega zdr. zavarovanja, stroškov najemnine, ogrevanja in šolskih položnic.

Pomoč pri nakupu šolskih potrebščin in pri nakupu kurjave:

- šola: pomoč je bila nudena 265 otrokom iz 119 družin v skupnem znesku 17.000 € (pomoč je bila dana v obliki bonov, ki so jih lahko uveljavili v knjigarnah založb DZS, MK in KN);
- kurjava: pomoč je bila nudena 72 družinam in posameznikom v znesku 14.800 € (pomoč je bila dana v konkretni obliki, torej v obliki nakupa kurilnega olja/drv/plina ipd. ter v obliki plačila stroškov ogrevanja).

Letovanja:

V maju, juliju in avgustu so v okviru Slovenske Karitas potekala letovanja. Z območja Škofijske karitas Novo mesto se je letovanja udeležilo 17 starejših, 5 družin (skupaj 20 članov) ter 12 otrok. Strokovno vodena tedenska letovanja so potekala v Karitasovi Sončni hiši v Portorožu (namen: omogočiti počitniški oddih; razbremenitev stisk; medsebojno povezovanje, posredno pa tudi konstruktiven vpliv na reševanje osebnih stisk).

Opažanja:

- povečuje se število uporabnikov, ki prosijo in se zanimajo za različne oblike pomoči (predvsem brezposelni; socialno ogroženi, ki ne želijo uveljavljati DSP zaradi vračljivosti; tujci z začasnimi delovnimi dovoljenji in brez pravice do soc. transferjev; družine zaposlenih, ki se znajdejo v stiskah zaradi nerednih izplačil plač/ velike kreditne obremenjenosti/ izrednih stroškov ipd.);
- zneski odobrenih pomoči so nižji kot v lanskem letu;
- povečano je zanimanje za finančne oblike pomoči;
- beležimo odziv mladih na prostovoljske/ humanitarne akcije – npr. zbiranje zvezkov po OŠ za otroke iz socialno šibkih družin, zbiranje hrane ipd;
- največkrat so ljudje v stiskah glede nudenja pomoči Škofijske karitas Nm informirani s strani Župnijskih Karitas, CSD ter RK. Tisti, ki presegajo cenzuse za uveljavljanje denarnih socialnih pomoči (DSP), pa se poleg usmerjanja CSD za pomoč največkrat zanimajo sami.

Skrb za širitev mreže prostovoljcev in izobraževanje

Izvedli smo aktivnosti za pridobivanje novih prostovoljcev ter promocijo Karitas; sodelovali na Bazarju nevladnih organizacij, organizirali občni zbor; izvedli smo koordinacijske sestanke tajnikov in prostovoljcev, v času med 14. in 15. oktobrom pa se je 15 prostovoljcev udeležilo seminarja Karitas z naslovom Srce, ki vidi; četrtkove izobraževalne večere smo izvedli v mesecu decembru z naslovom »Sodobni problem osamljenosti« (predavatelj: mag. Marko Kovačič) in februarju (predavatelj: dr. Janez Juhant).

Iskreno hvaležnost izražamo vsem, ki so posebej prepoznali vlogo prostovoljcev Karitas in podprli njihovo in naše delovanje. Prostovoljci so namreč največji in neprecenljiv zaklad dobrotelov pri nas in srce -to je tisto srce, ki vidi – onkraj predsodkov, mnogokrat z izkušnjo lastnega trpljenja, bolečine ter krivic. In tako kot srce, tudi prostovoljci delujejo tiho in vendar v nerazdružljivi povezanosti z lokalno skupnostjo in njenimi dejavnostmi.

Odzivi na poslanstvo in delovanje ŠKNM:

- V mesecu aprilu je revizorska hiša Probitas d.o.o., v okviru Slovenske karitas, izvedla revizijo FIHO sredstev; poslovanje in princip delovanja ŠKNM sta bila v zaključnem poročilu ocenjena kot primer dobre prakse.
- V primeru hudih stisk ter večjega števila delovnih odpuščanj (vTOM-u, najrazličnejših gradbenih podjetjih, Novolesu in Revozu ipd.) smo nudili pomoč v čim krajšem času od nastanka stiske.
- Nudenje pomoči čim večjemu številu uporabnikov smo preverjali prek kriterijev dodeljevanja pomoči; usklajevanje pomoči s CSD in OZRK.
- Pozitiven odziv uporabnikov smo prejeli tudi v okviru skupine za samopomoč ter hkrati predloge za nadgradnjo posameznih segmentov pomoči.

Prisotnost Karitas je prepoznavna in, še zlasti v času vzpostavitve kriznih razmer v gospodarstvu in na trgu dela, postala nepogrešljiva za vse tiste, ki so iz dneva v dan na najbolj krut način prepuščeni na milost in nemilost družbe in njene politike.

Andreja Kastelic, univ. dipl. soc. del. in Gregor Vidic, generalni tajnik ŠKNM

Intervju z družino Preskar

»Tako, ko sva otroke zagledala, sva vedela, da so najini!«

Z Andrejko in Petrom Preskarjem, ki sta si nedavno tega na Košenicah zgradila dom, prijazen petim otrokom, sem se pogovarjala o njihovi veliki družini.

Andreja in Peter sta zdravnika, specialista oftalmologa, ki vodita Očesni center Preskar, sicer pa starša dvema fantoma in trem deklicam, ki sta jih posvojila iz Rusije. Ko sem vedno nasmejana mamico Andrejo povprašala o tem, kako zmoreta vzgajati toliko otrok, mi je dejala: »Nam je tako lušno!«

Doletela vaju je usoda premnogih parov. Soočila sta se z neplodnostjo. Zakaj se nista odločila za pomoč medicine na poti do otroka?

Za umetno oploditev se nisva odločila, ker se nama je obema zdelo, da je to kompliciranje po nepotrebnem. Rekla sva si, da če nama ni usojeno po naravni poti, se v fizično in psihično naporene postopke umetne oploditve ne bova podajala. Predvsem pa sva se oba zavedala, da bova z največjim veseljem starša otroku, ki nima svojih staršev in potrebuje ljubezen in dom. Spoštujeva tudi drugačne odločitve, a midva sva se kar takoj odločila za posvojitev otroka.

Zakaj sta izbrala Rusijo?

V Sloveniji je otroka zelo težko posvojiti, ker je bolj naklonjena rejništvu. V Sloveniji se tako zgodi le nekaj posvojitvev na leto, medtem ko je parov, ki čakajo na posvojitev otroka 300-400. Med iskanjem informacij sva izvedela za par iz Kočevja, ki je posvojil deklico iz Rusije. Obrnila sva se na njiju in začela se je najina pot.

Kako je potekal postopek posvojitve?

Postopek je zelo natančno določen. Posvojitev se začne v Sloveniji na Centru za socialno delo. Najprej mora par izpolniti vse pogoje države Slovenije, da je primeren za posvojitelja. Šele nato lahko začne pridobivati dokumente, ki jih za posvojitelje zahteva država, iz katere želi posvojiti. Rusija ima kar nekaj dodatnih pogojev, npr. morala sva pridobiti 9 potrdil različnih zdravnikov specialistov, to je od dermatologa do onkologa. Na tak način želijo poskrbeti, da bo otrok prišel v dobro življenje. Potrebno je seveda potrdilo o nekaznovanju ter o premoženjski situaciji. Narediti sva morala album s fotografijami naše širše družine, napisati poročilo, s čim se ukvarjava

poklicno in v prostem času. Dokumente je bilo potrebno overiti pri notarju, pridobiti apostile za Rusijo in vse skupaj prevesti v ruski jezik. Tako sva končno v Rusijo nesla kar 4 fascikle dokumentov, vendar sva z veseljem vse urejala, saj sva vedela zakaj.

Kako sta si potem izbrala otroka?

V Rusiji se moraš obrniti na Center za socialno delo. Predaš jim dokumente in prošnjo za posvojitev otroka. Na podlagi dokumentov ti oni izberejo otroka, saj je tako, da se otroku išče najprimernejšega posvojitelja in ne staršem otroka. Verjameva, da je to tudi prav. Sicer pa sva tako, ko sva zagledala otroka, vedela, da je najin.

Kakšne so razmere v tej sirotišnici? Večina nas ima občutek, da so to mračne ustanove.

Bila sva zelo prijetno presenečena. Sirotišnice so kot naši vrtci, morda le malo bolj skromni. So prijetno urejene, okolje je toplo, za otroke skrbijo prijazne vzgojiteljice. V sirotišnici, kjer sta bila fanta, so bile 3 skupine otrok, skupaj jih je bilo 50. V primerjavi z zgradbami na tistem področju so te ustanove veliko bolj urejene.

Sta izvedela tudi iz kakšnih razmer izhajajo vajini otroci, kako je z njihovim zdravstvenim stanjem?

Vse, kar vedo o preteklosti otrok, ti morajo povedati. Ko pridejo otroci v sirotišnice, opravijo temeljit zdravstveni pregled. Vso zdravstveno evidenco posvojitelji tudi prejmemo.

So vas otročki takoj vzeli za svoje ali je bilo potrebno več časa?

Ko sva se prvič srečala s Sergejem in Gregorjem, sta bila staro eno leto in pol. Prinesli so nama ju v naročje, vsakemu enega in zgodila se nama je ljubezen na prvi pogled. Tudi otroka sta naju zelo hitro sprejela za svoja. Skupaj smo preživeli nekaj dni, jaz pa sem ostala ves mesec. Da sem z dečkoma vzpostavila kvalitetne stike, sem kar stanovala v sirotišnici. Ko smo se odpravili v Slovenijo, sta zelo rada šla. Je pa res, da so ju tudi zaposleni imeli radi in se prav težko poslovili

od njiju.

In pred enim letom sta šla v Rusijo znova?

Da, zaželela sva si še več otroškega smeha. Tudi tokrat sva se odpravila v isti okraj Perm pri Uralu, ki je od Moskve oddaljen dve uri vožnje z letalom. Tokrat so naju napotili v drugo sirotišnico, kjer so nama povedali, da imajo za naju 3 sestrice: Marijo, ki je bila stara že 4 leta, Darjo, ki je štela malo manj kot 3 leta ter Sofijo, ki je imela leto in pol. Vse tri sva prav tako z največjo ljubeznijo vzela za svoje. S hvaležnostjo pa sva obiskala tudi prvo sirotišnico in jim nesla pokazat slike najinih dveh fantov.

Marija je bila največja, ko sta jo vzela iz sirotišnice. Kako se je prilagodila na novo družino in državo?

Sprva je bila malo bolj zadržana kot ostali otroci, tudi jezik je bil majhna ovira, čeprav smo se osnovne stvari znali že takoj dogovoriti. Presenečena pa sva bila, ko je po komaj enem

mesecu že lepo govorila slovenski jezik.

Otroke vzgajata z vedenjem, od kod sta jih pripeljala? Jim bosta dala možnost, da spoznavajo tudi svojo rojstno deželo, npr. ruski jezik?

Otroci rastejo s tem, da so posvojeni. Pogovarjamo se, da jih nisem jaz rodila, da pa sva si jih zelo želela. Obujamo spomine, kako je bilo, ko sva jih šla iskat v Rusijo ter, da smo si bili namenjeni, saj smo postali družina. Fanta sta že hodila na začetni tečaj ruskega jezika. Prva ruska beseda, ki sta se jo naučila in se nama zdi tudi pomensko zelo pomembna je: hvala. Tečaj ruščine smo potem zaradi najinega ponovnega odhoda v Rusijo začasno prekinili, a je Gregor pred kratkim ponovno izrazil željo, da bi se spet učil ruskega jezika.

Sta pri vzgoji otrok usklajena?

Pri vzgoji se nama zdi zelo pomembno, da delujeva složno. Verjameva, da če zadeve enako razlagava, otrok lažje ve, kaj lahko počne in česa ne. Če o določenih stvareh pri vzgoji različno razmišljava, se najprej sama usklajava, da pred otroki enotno nastopava. Prav je, da je red in so pravila, da je lažje nama in otrokom.

Kako sta Gregor in Sergej sprejela

sestrice?

Med postopkom posvojitve deklic sva fanta intenzivno pripravljala na to, da bosta dobila 3 sestrice, da pa bosta kljub temu ostala naša zlata fantka. Spodbujala sva ju, naj jim pomagata pokazati, kje so igrače, predstaviti vrtec. Deklice sta tako sprejela zelo pokroviteljsko in z velikim veseljem. V začetku sta bila strašno ponosna, da sta njihova velika brata, po nekaj tednih je prišlo seveda tudi do rivalstva, saj sta jim hotela dati vedeti, kdo je glavni. Stvari so se potem uravnovesile in sedaj so vsi veliki prijatelji.

Srečujemo se v vrtcu Ringa Raja. Kako otroci sprejemajo vrtec?

Naši otroci so zelo družabni in radi hodijo v vrtec. V vrtcu so v treh različnih skupinah in vzgojiteljice so povedale, da ko pridejo na igrišče, se vedno najprej poiščejo in objamejo, potem pa se gredo igrati vsak s svojo skupino. S prilagajanjem ni bilo nobenih težav, ker so jih v sirotišnici že zelo zgodaj navadili na samostojnost.

So otroci sedaj v jesensko- zimskem času kaj bolni ali so navajeni hladnih dni iz svoje primarne države?

Ker so bili že zgodaj v otroštvu v stiku z drugimi otroki, so bolj odporni od vrstnikov in niso prav nič bolni.

Od kod črpata energijo, da kakšen od vajinih petih otrok ne ostane lačen ljubezni?

Otroci nama energijo vračajo. Trudiva se, da vsi najini sončki dobivajo občutek brezpogojne ljubezni. Resnično nam je zelo lepo.

Koristita tudi pomoč dedkov ali babic?

Pri veliki družini je seveda pomembna dobra organizacija, pomoč dedka in babice pa je več kot dobrodošla.

Kaj si želita za svojih 5 sončkov?

Želiva si, da bi zrasi v odgovorne, samozavestne ljudi z občutkom za sočloveka ter, da bi bili srečni.

Kako boste praznovali Božič?

Če bo zapadel sneg, bomo šli v Kranjsko Goro na smučanje, saj fanta, ki gresta v jeseni v šolo, že zelo rada smučata, sicer pa bomo praznovali doma, kjer smo najraje. Božično drevo pa smo vsi skupaj postavili že pred prihodom Miklavža. Vesela sva, da sva z najinimi otroki sedaj del Košenic in komaj čakava, da gremo na decembrski pohod Šmihelčanov z baklami.

Martina Judež

Zdravko Zupan

Portret človeka s širokim srcem

Zdravko Zupan je naš krajan že skoraj 20 let. S svojo ženo in dvema hčerama si je uredil prijetno hišo na Košenicah, kjer je pogosto gostitelj svojih mnogih prijateljev. Veliko prijateljev ima predvsem zato, ker v njegovi družbi ne manjka dobre volje in smeha. Okrog njega seva pozitivizem, zato niti ni čudno, da ga je pot, že kot najstnika, popeljala v glasbene vode. Bil je vodja, pevec in bobnar enega najbolj znanih ansamblov na Dolenjskem, glasbene skupine Spomin. Veliko so gostovali, tudi v tujini, in izdali dva CD-ja. Ko so se razšli, se je Zdravko po 10 letih glasbene »upokojitve« ponovno »aktiviral«. Na glasbeni poti pomaga svojemu nečaku Jerneju. Za ansambel Jerneja Zupana piše pesmi, pri njih poje in včasih sede tudi za bobne. Krajanji smo jih spoznali na letošnjem kostanjevem pikniku, kjer so nas kljub mrazu dodobra ogreli. Vsi zbrani smo ob njihovih zvokih in Zdravkovem petju ter dobri volji zaplesali kar na travi.

Zdravko je zaposlen na Petrolu že od leta 1985 kot prodajni predstavnik za našo regijo.

Kot vsak človek s širokim srcem je tudi on ljubitelj živali. Poleg običajnih hišnih ljubljencev imajo tudi konja, s katerim hčerka Ana tekmuje v preskakovanju ovir, dresurnem jahanju in pri tem dosega vidne rezultate.

Omeniti pa je potrebno, da ima Zdravko tudi velik posluš za mlade in kraj. S sosedom Jožem Kocjanom in Tomažem Zupančičem, s katerimi so veliko igrali nogomet, so se odločili, da za svoje sinove, tudi navdušene športnike, uredijo nogometno igrišče na Košenicah. Na lokaciji današnjega Športnega parka Košenice je bila vrtača, v katero so s pomočjo firm Vidmar Darko s.p., Malkom d.o.o. in Petrol d.d. navozili več 1000 kamionov zemlje ter nato v lastni režiji in s pomočjo še drugih sosedov uredili

nogometno igrišče ter v drugi fazi še igrišče za košarko.

Krajanji si želimo, da bi s svojim zgledom pritegnil še ostale, da bi olepšali podobo kraja in s pozitivno energijo osvetlili naša življenja.

M.Š.

Poročilo o delu PGD Šmihel Novo mesto

Šmihelskim gasilcem prostovoljnega dela nikoli ne zmanjka. O tem se lahko prepričate iz našega poročila ob koncu leta. Biti pripravljen ob vsakem času in pravočasno v akciji je moto šmihelskih gasilcev.

Čas, v katerem živimo, ne izraža kdove kakšnega optimizma, saj so človeške vrednote skoraj izničene. Povezanosti in skupnega delovanja je zelo malo. Vendar smo gasilci še vedno ena tistih prostovoljnih organizacij, ki kljub medsebojni odtujenosti povežemo ljudi preko našega človekoljubja in pripadnosti za prostovoljno gasilsko delovanje. Tega si želimo tudi v bodoče.

In kakšno delo je bilo opravljeno v minulem letu? Ni ga bilo malo. Kot vsako leto je bila tudi letos osnovna skrb za redno operativno usposabljanje našega članstva, od mladine, operativnih članov ter veterank in veteranov. Odlično priložnost in obvezo usposabljanja je prav v vključevanju le-teh v razna organizirana gasilska tekmovanja na občinskem nivoju, kakor tudi izven našega območja.

Ni samohvala, vendar s ponosom pohvalimo

Portret človeka s širokim srcem

Vila čira čara

Med naše krajane s širokim srcem zagotovo sodi tudi Karel Kapš, ki s svojo številčno družino stanuje na Krajčevi ulici v Šmihelu. Pozitivno energije dokazuje tudi z vilo »čira čara«, ki jo je lastnoročno postavil za svoje vnuke.

M.Š.

naše veteranke za osvojevo II. mesto na občinskem gasilskem tekmovanju – Gasilskem avtorally-ju 2011, kar jim omogoča udeležbo na državnem gasilskem prvenstvu v letu 2012.

Gasilci Šmihela smo lahko ponosni tudi na prestižno nagrado, prejeto od mestne občine Novo mesto, ki jo je prejelo PGD Šmihel 7. aprila 2011 in sicer »Grb Mestne občine Novo mesto«.

Nabavili smo tudi novo kompaktniješe terensko vozilo AC 150 6x6 za intervencije in prevoz vode za najtežje dostopne terene ob vseh vremenskih pogojih.

Na domu samem smo za potrebe krajanov odstopili prostor za montažo bankomata, za kar gre zasluga, poleg NLB d.d., tudi predsedniku KS Šmihel, g. Miru Škufci.

Ob pogledu na pročelje gasilskega doma boste lahko opazili vidne spremembe, in sicer v podaljšani garaži za novo vozilo, montaži bankomata, predstavitvi spominske plošče padlim gasilcem v II. svetovni vojni ter podaljšek strehe nad garažo.

Ob koncu leta za člane organiziramo tudi vsakoletni poučni gasilski izlet na izbrano lokacijo v Sloveniji.

Delo operative PGD Šmihel, pod vodstvom dolgoletnega poveljnika, Matjaža Kavška, je pa svojo aktivnost izražalo na različnih področjih in sicer:

- usposabljanja in izobraževanja gasilcev doma in v izobraževalnem centru na Igu,
- udeležba na tekmovanjih v vseh kategorijah (mladinci, pionirji, člani, veterani, veteranke),
- delo z mladino (vaje, tekmovanja, predstavitve po šolah in vrtcih),
- sodelovanje s krajevnimi skupnostmi,
- požarna varovanja na vseh športnih in kulturnih prireditvah v Dvorani Leona Štuklja,
- požarna varovanja na kresovanjih,
- pomoč z reditelji pri otvoritvi centra Rdečega križa na Drski in pri otvoritvi muzeja starih vozil

ljubiteljev IMV-ja,

- izvajanje evakuacijskih in reševalnih vaj z društvi sektorja Novo mesto in poklicne enote (vrtci, šole, bolnica, dijaški dom),
- udeležba na občinski vaji na žagi na Lazah in sektorski vaji v Jelšah pri Otočcu,
- sodelovanje pri raznih slovesnostih in prireditvah pri organizaciji Župnije Šmihel (zapore cest pri procesijah, birmi in pri izvedbi oratorija za mlade),
- prevozi vode,
- nabava nekaj zaščitne in druge opreme
- ureditev garaž in garderobe.

Leta 2011 pa smo posredovali sami ali s poklicno enoto v naslednjih intervencijah:

- 2x dimniški požar na Adamičevi ulici,
- 2x požari na komunalnih zabojnikih (Cesarjeva ulica in Šegova ulica),
- 3x ob neurjih po Novem mestu (črpanje vode 7 objektov),
- 1x požar na gradbišču v Žabji vasi,
- 1x požar kurilnice na Brodu,
- 4x požar v naravi,
- 1x požar vozila v Ulici Slavka Gruma,
- 1x požar na strehi v Tovarni zdravil Krka,
- 1x pranje popackane fasade.

Ob koncu smo se dolžni zahvaliti za nesebično delo posameznikov – gasilcev, kakor tudi vseh dobrih ljudi, ki s svojim dobrodelnostjo in nesebičnostjo, v teh časih, ki temu niso ravno naklonjeni, še vedno čutijo potrebo po humanitarnem delu v dobro ljudi v stiski in vseh nas. Zahvaljujemo se tudi vsem ostalim krajanom in vodstvu KS Šmihel, Regrča vas, Drska, Majde Šilc, Žabja vsa in Gotna vas ter delovnim organizacijam in ustanovam, ki so s svojim donatorstvom, denarnimi prispevki in delom pripomogli, da je društvo v ponos vsem.

Ob koncu leta vam želimo šmihelski gasilci zdravo in uspešno v novem letu 2012.

**Predsednik PGD Šmihel
Jože Butala**

Aktivnosti Društva za razvijanje prostovoljnega dela v romskem naselju Šmihel

Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto je v začetku letošnjega leta ob podpori Švicarskega prispevka vzpostavilo Dnevni center za otroke tudi v romskem naselju Šmihel.

Namen programa, ki je v prvi vrsti namenjen otrokom, je pridobivanje znanj in veščin za lažje vključevanje ne samo v šolski sistem pač pa tudi v širšo družbo in kvalitetno preživljanje prostega časa. Dnevni center Šmihel obiskujejo otroci stari od 3 do 15 let. Pri delu z najmlajšimi, predšolskimi otroki, je največji poudarek na učenju slovenskega jezika in pripravi na vstop v osnovno šolo. Pri

otročih, ki že obiskujejo osnovno šolo, pa je poudarek na učni pomoči in izpopolnjevanju znanja slovenskega jezika. Poleg tega pa imajo otroci možnost, da se vsako popoldne udeležujejo ustvarjalnih, socialnih, družabnih in plesnih delavnic. Program obiskuje preko 30 otrok.

Sprva je bil za aktivnosti Dnevnega centra Šmihel namenjen en zabojnik, vendar pa je kmalu postal premajhen, saj se je obisk otrok v tem koledarskem letu vztrajno povečeval. Občina Novo mesto je zagotovila še dva dodatna zabojnika, ki omogočata lažje in kvalitetnejše izvajanje programa. Dnevni center za otroke v romskem naselju Šmihel je tako postal pomemben prostor, kjer lahko otroci razvijajo svoje socialne veščine, ustvarjalnost, socialni, kulturni in človeški kapital.

Predstavitvev DRPD Novo mesto

1. Izvajamo program za socialno izključene (Rome, tujce, otroke, odrasle).
2. Namen omiliti težave, ki nastopijo zaradi večkratne drugačnosti (jezik, kultura,

3. Izvajamo programe ustvarjalnih delavnic, kjer se preko igre, 2 uri na dan, učimo z učnimi listi in učnimi igrami. Zelo radi ustvarjajo.

4. Na ta način razširimo znanje jezika.
5. Pridobivamo na spretnosti finomotorike.
6. Pridobivamo na skupinski dinamiki dela.
7. Komuniciramo in rešujemo probleme.
8. Spoznavamo, da je učenje zanimivo in zabavno.
9. Gradimo zaupanje in odnos do učenja, saj posamezniku višamo samopodobo, omogočamo da spoznajo, da šola ni prisila in tako ponudimo zaveznitvo.
10. Integracija je kljub vsemu učno naravnana.

Za DRPD Vanja Švajger

KORK Šmihel - delo v letu 2011

Krajevna organizacija Rdečega križa Šmihel (KORK) je bila aktivna tudi v letu 2011. Imeli smo občni zbor v mesecu marcu in izvoljen je bil nov odbor KORK Šmihel v sestavi: Angelca Kristan - predsednica, Ivanka Plut - podpredsednica, Maja Fink - podpredsednica, Marija Kočevnar - blagajničarka, Fani Avbar - tajnica. Članice odbora so: Pavla Koprivnik, Poldka Rolih, Meta Dragman, Helena Brulc, Ivanka Morosini, Brigita Juršič, Marija Džamdžić in Leila Delič. V nadzorni odbor so bile izvoljene: Milena Koprivnik - predsednica, Milena Šinkovec - članica, Mira Zupančič - članica.

Aktivistke KORK-a Šmihel smo se tudi v letu 2011 odzivale predvsem na socialne stiske posameznikov in družin v naši krajevni skupnosti, prav tako pa smo izpeljale že utečene aktivnosti, kot so:

- Košarica Rdečega Križa v trgovini VITA,
- srečanje starejših v oktobru v OŠ Šmihel,
- ob božično-novoletnih praznikih pa tudi obiskali in obdarili starejše od 72 let.

Ker vstopamo v novo koledarsko leto, bi rada naše krajanke seznanila, da bo v letu 2012 članarina RK 5€, z zbiranjem članarine pa bomo pričele v mesecu maju. Zavedamo se, da so časi težki, da moramo marsikje varčevati, pa vendar sem prepričana, da bomo krajanke tudi v letu 2012 ostali še naprej zvesti člani KORK-a Šmihel. V letu 2011 je preko 500 krajanov plačalo članarino. Članarina, ki jo poberejo naše aktivistke, ostane v obsegu 80% zbrane na računu KORK Šmihel, 20% pa oddvojimo območnemu združenju Rdečega Križa (OZRK) Novo mesto, ki opravlja vrsto aktivnosti za krajevne organizacije RK.

Članarina, ki predstavlja glavni dohodek KORK-a, je oplemenitena še z donacijo MO Novo mesto in donacijo KS Šmihel ter prostovoljnimi prispevki krajanov.

Tako zbran denar se porabi za:

1. Pomoč posameznikom in družinam, ki se znajdejo v težki situaciji in zaprosijo KORK za poplačilo zapadlih računov za npr: elektriko, komunalo, prehrano šoloobveznih otrok, za nakup šolskih potrebščin, za letovanje otrok, za šolo v naravi in tudi za kakšna nujna vzdrževalna dela na domovih. Da gre denar res v prave roke in tudi upravičeno, skrbi OZRK Novo mesto – socialna delavka, ki preveri vse prihodke posameznikov in družin tako, da ne more priti do zlorab.
2. Za srečanje starejših krajanov v mesecu oktobru v Osnovni šoli Šmihel. Ob tej priložnosti vse, ki so starejši od 70 let, povabimo na druženje ob programu, ki nam

ga pripravijo učenci osnovne šole. Udeležence seznanimo z našim delom in jih pogostimo s kosilom, ki ga pripravijo kuharice OŠ. Vodstvu OŠ in vsem sodelujočim v realizaciji tega srečanja se toplo zahvaljujemo.

3. Za obdaritev naših krajanov (letos tistih, ki so stari 72 let in več) ob božično-novoletnih praznikih. Naše aktivistke se oglasijo pri njih s prijazno besedo in skromnim darilom.
4. Za obiske jubilarantov - starih 90 let in več. Ob rojstnem dnevu jih naše aktivistke obiščejo in obdarijo, z željo, da bi jih še dolgo lahko obiskovale.

Dragi sokrajani, zahvaljujem se vam za vaše denarne prispevke. Obljubljam, da jih bomo varčno in smotrno porabili za vse tiste krajanke, ki se znajdejo v resnični denarni stiski.

V imenu odbora KORK Šmihel želim vsem krajanom v letu 2012 obilo osebnega zadovoljstva, sreče in veliko dobrih prijateljev.

**Predsednica KORK,
Angelca Kristan**

Vzgoja je stvar srca

Kakšna bi bila šola brez širokega srca? Hladna stavba z mrkimi obrazi in zelenimi ređovalnicami. Vesela sem, da je OŠ Šmihel, kjer poučujem, prijazna šola s širokim srcem. V vzgojnem načrtu imamo navedeno, da šola »vzgoja za vrednote z vsakodnevnimi praksami, z različnimi dejavnostmi, ki spodbujajo sprejemanje odgovornosti za svoje življenje, v okviru projektov, ur oddelčnih skupnosti, dnevov dejavnosti in drugih priložnosti.«

Vzgoja se torej začne pri zelo osnovnih stvareh. Težko je navesti vse dejavnosti, saj šola ni prava šola, če se v njej izobraževanje ne prepleta z vzgojo, oboje pa je vraščeno v vsakdanjik.

Na šoli že drugo šolsko leto poteka projekt Urejenost za večjo sproščenost. Sem sodi praktično vse: pozdravljanje na začetku vsake učne ure, obešene torbe, urejene prve strani zvezkov in skrb za berljivost pri zapisu ... Učence spodbujamo h kulturi dialoga, predvsem pa jim kažemo, da nam ni vseeno za njihov urejen oz. neurejen odnos do sebe in drugih. Posebno pozornost namenjamo tudi izboljšanju bralne pismenosti.

V lanskem šolskem letu smo v okviru dela z nadarjenimi učenci izpeljali »vikend za

nadarjene«. Vsebine, ki so bile ponujene učencem, niso bile zgolj intelektualne narave, pač pa so potekale v duhu prostovoljstva in medgeneracijskega druženja. Učenci so obiskali različne ustanove in društva (Dom starejših občanov, Društvo paraplegikov, Osnovno šolo Dragotina Ketteja, vrtec ter starostnike krajevne skupnosti). Medsebojna pomoč in učenje odgovornosti sta se pokazali tudi pri druženju treh generacij, ki smo ga izvedli v mesecu maju. Takrat so devetošolci podali roko prvošolcem in skupaj so pešačili skozi gozd ter opravljali razne naloge, ki so jih čakale ob poti. Pomembno se mi zdi tudi poudariti, da smo se z dopisom na Zavod za šolstvo odzvali na letošnji izbor knjig za Cankarjevo tekmovanje, ki se je celotnemu učiteljskemu zboru zdel neprimeren in proti vrednotam, ki bi jih morala šola nuditi učencem.

Za to šolsko leto smo glavne smernice že zastavili. Nadaljevanje spodbujanja urejenosti, pozornost pri medsebojnih odnosih ter razvijanje ustvarjalnosti. Nadarjene učence bomo spodbujali k širjenju intelektualnih obzorij, še bolj pa k širjenju srca – da svojih talentov ne zadrižijo le zase, pač pa z njimi bogatijo svoje vrstnike.

»Vzgoja je stvar srca,« je izrekel veliki vzgojitelj Janez Bosko. Tej misli želimo slediti tudi na Osnovni šoli Šmihel in verjamemo, da nam bo v sodelovanju s starši ter učenci to uspevalo tudi v prihodnje.

Karmen Jenič

Iz življenja in dela

Prednostna naloga

Izboljšanje bralne pismenosti

Učenje branja je precej težko in zahtevno opravilo, vendar je žal večkrat tako, da odrasli na to preprosto pozabimo in pričakujemo, da bodo otroci dobri bralci že zgolj zato, ker so spoznali črke in doma občasno nekaj minut glasno ali tiho berejo. Bralne sposobnosti je potrebno razvijati postopno in vztrajno, učenje branja se ne konča na koncu prve triade v osnovni šoli. Brati se učimo vsako besedilo posebej in vsako knjigo znova. Vaja dela mojstra.

Tudi v šolskem letu 2011/2012 nadaljujemo z aktivnostmi, s katerimi želimo povečati motivacijo za branje, izboljšati bralno tehniko in razumevanje prebranega, kar je eden od zelo pomembnih pogojev za uspešno učenje. Pri oblikovanju programa so nas vodile naslednje smernice: nadaljevati z dejavnostmi, ki so bile uspešne v preteklem letu, v dejavnosti vključiti starše, ki morajo imeti bolj aktivno vlogo, pri dejavnostih povezati mlajše in starejše učence.

Strokovni delavci nudimo učencem pomoč pri branju, pripravili bomo dan branja in bralno noč, izmenjavo bralnih doživetij znotraj oddelka in med oddelki. V oddelkih od 1. do 5. razreda izvajamo bralno-ustvarjalni projekt »Naša Mala Knjižnica« ter pridno beremo v razrednih bralnih kotičkih. Pri pouku učitelji poskrbimo, da so branje in knjige sestavni del pouka. Posebno pozornost namenjamo tudi natančnosti branja in rednemu preverjanju razumevanja prebranega.

- Dragi starši, pri učenju branja otroci potrebujejo tudi vašo pomoč, spodbudo in motivacijo.
- Berite svojemu otroku, dokler želi.
- Poslušajte ga, ko vam glasno bere in popravljajte napake.
- Z vprašanji preverjajte, ali vas je razumel.
- Razložite neznane besede.
- Odrasli moramo biti otrokom zgled.
- Naj bo branje družinska zabava.
- Zavedajmo se, da je navdušenje nalezljivo.
- Obiskovanje knjižnice naj postane navada.
- Obisk knjižnice naj popestri in polepša vsakdan.
- Otrok naj si sam izbira knjige.

OŠ Šmihel

- Kupujte otrokom knjige – naj ima nekaj čisto svojih knjig.
- Omejimo čas gledanja televizije in uporabo računalnika.
- Pogovarjajte se o problemih, ki jih obravnavajo knjige.

**Vodja tima za prednostno nalogo:
Marjetka Dragman, univ. dipl. bibl.**

Prispevki učencev

»Pri nas delamo tako.«

V Ljubljani se je v dneh od 4. do 6. oktobra odvijal 17. slovenski festival znanosti. Udeležili smo se ga tudi nekateri učenci 3. triade Osnovne šole Šmihel, tisti, ki smo bili v prejšnjem letu še posebej vestni in uspešni pri svojem šolskem delu, tako na področju tekmovanj kot pri lastni urejenosti. Pridružil se nam je tudi prikupni drugošolček Matevž Hvala, ki je v prejšnjem šolskem letu osvojil zlato priznanje v hitrem in spretnem računanju. Skupaj smo pogumno in z željo po izzivih, eksperimentiranju in novih dogodivščinah zakorakali v spodnje prostore Cankarjevega doma in se najprej udeležili zabavne kemijske delavnice v Štihovi dvorani. Tam smo občudujoče strmeli v čez mizo in stopnice prelivajoči tekoči dušik, si s spuščanjem sikajočih glasov zaradi pekočega mraza podajali drobce suhega ledu, opazovali delanje 'raket' iz plastenk, občudovali iskre, ogenj, si mašili ušesa med bobnečim pokanjem, opazovali krčenje zraka v balonih, potopljenih v tekoči dušik, se do solz nasmejali ekipi, ki je vdihnili helij, se dosti nasmejali in se še več koristnega naučili. Na koncu se je eden od naših učencev 9. razreda fotografiral s svojim vzornikom, dr. Tomažem Ogrinom, tri dekleta pa so se malo sramežljivo postavile poleg simpatičnega fanta iz ekipe, ki nam je predstavljala poskuse.

Po prvi delavnici smo se razgledali po stojnicah in kotičkih na hodniku, ki so jih pripravile različne šole, zavodi, inštituti. Tako smo si na primer lahko izmerili krvni tlak, si ogledali nanašanje

in čiščenje kovin, delali 'mavrico' v epruvetkah s sladkorno raztopino različnih gostot, poslušali, kako se zaradi klorofila svetijo rastline, opazovali verižno reakcijo in še in še. Ko smo si vse ogledali, smo malo sedli na klopi in naslanjače, kmalu pa smo se začeli pogovarjati tudi z nekaterimi iz drugih šol. Mi smo svoj prosti čas preživeli s skupino iz Ormoža.

Na drugi delavnici so nas razdelili, tako da smo lahko po skupinah prihajali bližje k pultu in si ogledovali poskuse. Občudovali smo, kako so na petrijevko, na kateri je bil oranžen prah, dali gorečo trsko in kako je iz tega nastal pravi pravcati mini vulkan. Nato smo skupaj zlili tri različne raztopine, ki smo jih segrevali, in tekočina v čaši je spreminjala barve. Nato smo opazovali nastanek 'srebra', s katerim so nam za spomin posrebrili kovance in videli še veliko drugega. Nato je nekaj učiteljc dobilo vrtnice, 'zamrznjene' v tekočem dušiku, in pa kavo. Ko si je ena od naših učiteljic zaželela mleka v kavi, mi ga niso pustili priliti v lonček, rekli so: "Pri nas delamo tako," in mi v roko dali dolgo kapalko, s katero sem po daljšem času le uspela dodati dovolj mleka v kavo. Med mojim eksperimentiranjem z mlekom je naslednja skupina učencev pomagala pri pripravi mlečnega sladoleada. Očitno je bil zelo dober, saj so navdušeno prihajali po repete. Tudi ta delavnica je bila zelo zanimiva, a mislim, da se je večina najbolj zabavala pri prvi delavnici, saj so do nas drugače pristopili, in ekipa je bila le malce starejša od nas, zato so se lažje poistovetili z nami, se z nami tudi smejali.

Ta izlet je bil nedvomno vsem zelo všeč! Uživali smo tako učitelji kot učenci, vzdušje je bilo veselo, razburljivo in nasploh enkratno! Vsi smo zelo hvaležni vsem, ki so nam izlet omogočili.

Vita Maksl, 9. b

Obiskala nas je zdravnica in redovnica Anka Burger

V Ruandi so revni, podhranjeni in bolni. Zelo so veseli igrač, radi se igrajo in zamotijo. Za prebivalce Ruande skrbijo razne mednarodne organizacije, ki jim pošiljajo pomoč v obliki zdravil in hrane. Pomagajo jim tudi pri šolanju. Ruanda ni tako razvita država kot Slovenija. V hišah nimajo vodovodov. V Ruandi je zelo revno.

Maša Kočever, 4. a

Povedala nam je, da je v Ruandi zelo visoko gorovje. Tam so zelo revni. Bolnišnico imajo skromno, v njej se zdravi kar 150 bolnikov in imajo reševalne avtomobile. Mame majhne otroke nosijo zavezane na hrbtu. Kar dobijo, jim pride prav. Zvečer gredo otroci po vodo,

vodo natakajo v kantice. Ko kakšen družinski član umre, ga pokopljejo kar v hiši. Tam imajo muzej, ki zelo privlači turiste. Za njih je največje bogastvo krava. Otroci se tam zelo radi igrajo. Tam je specialiteta fižol.

Lovro Strasberger in Klemen Gorjup, 4. a

Obiskala nas je zdravnica in redovnica Anka Burger, ki dela v vulkanskem območju Ruandi. V tem mestecu so opeke iz blata, posušenega na soncu. Povedala je tudi, da so otroci veseli vsake stvari, ki jo imajo. Tam je sveta žival krava in če imajo pri hiši kakšno kravo, so zelo spoštovani ljudje. Ljudem v bolnici ne dajejo hrane, ampak jim sorodniki prinašajo hrano. Ga. Anka Burger je učencem iz osnovne šole tako pomagala, da imajo svoje računalnike. Tam nimajo letnih časov, ker so malo pod ekvatorjem. To pomeni, da je večino časa toplo. Tam dan traja 12 ur in 12 ur noč. Bilo je tako zanimivo, da mi je bilo kar žal, da je odšla. Veseli bomo, če nas še kdaj obiše.

Matevž Sladič, 4. a

Obiskala nas je zdravnica in redovnica Anka Burger, ki dela v Ruandi. Gospa Anka v Ruandi dela in živi že sedemindvajset let. Domov v Slovenijo pride bolj malokrat. Življenje v Ruandi je zelo težko. Družine nimajo veliko hrane in vode. Hiše so iz opek in iz blata. Gospa Anka dela kot medicinska sestra, nekaj časa pa je bila v lekarni. V Ruandi je veliko bolnih otrok in starejših. V Ruandi imajo vrtce in šole. Otroci si znajo narediti igrače sami. Nekateri otroci pa služijo. Obiske gospe Anke Burger mi je bil všeč. Želim ji srečno vrnitev v Ruando in upam, da nas bo še kdaj obiskala.

Anja Marolt, 4. a

V petek nas je obiskala teta naše učiteljice Kristine, gospa Anka Burger, ki je redovnica in medicinska sestra. Povedala nam je, da dela v misijonu v Ruandi. Ruanda je država v Vzhodni Afriki. V državi je 12 milijonov ljudi. Sestra Anka Burger nam je pokazala slike države, v kateri živi. Otroci v šolah nosijo uniforme, zaradi higiene imeti vsi otroci pobrite glave. Prebivalci so zelo revni. Otroci so veseli čisto vsake stvari, ki jo dobijo. V posamezni bolnišnici je 150 postelj, ki so ponavadi vse polne. Poleg bolnika

morajo biti tudi starši, ki mu kuhajo hrano, ker jo bolnišnica da le enkrat tedensko. Hiše, v katerih živijo, stojijo kar na zemlji, stene pa so narejene iz drevesnih debel, ki jih premažejo z blatom. Ko ljudje umrejo, jih pokopljejo ob hiši ali celo kar v hiši.

Matic Erpič, 4. a

Pester teden otroka

Na naši šoli smo v podaljšanem bivanju obeležili Teden otroka, ki je potekal od 3. do 8. oktobra. Letošnja tema je bila: Pojdiva s knjigo v svet in je posvečena 50. obletnici Bralne značke. Za vsak dan v tem tednu smo učitelji podaljšanega bivanja pripravili dejavnost in tako učencem omogočili sproščeno druženje, ustvarjalnost in zabavo ter tako popestrili njihov ustvarjalni čas.

Teden otroka smo pričeli s knjigo. Vsak učitelj je v svoji skupini učencem prebral zgodbo in se o njej tudi pogovoril. S tretješolci smo ta dan obiskali tudi našo šolsko knjižnico. Knjižničarka Marjetka Dragman nam je pripravila zelo zanimivo in poučno uro.

V torek smo na šolskem igrišču pripravili športno popoldne. Igrali smo se med dvema ognjema in nogomet. Najbolj smo uživali v štafetnih igrah, pri katerih smo se zelo zabavali, pokazali pa smo tudi kar nekaj spretnosti. Ob koncu športnih dejavnosti smo učence nagradili s pecivom sponzorja Žito, za kar se mu najlepše zahvaljujemo.

Naslednji dan smo risali z barvnimi kredami po asfaltu. Nastale so prave umetnine. Poslikali pa smo tudi prodne kamenčke z različnimi motivi. Z izdelki smo bili vsi zelo zadovoljni.

V četrtek so nas obiskale knjižničarke iz knjižnice Mirana Jarca Novo mesto. Z učenci so se pogovarjale o knjigah. Pokazale so kar precej ustvarjalnih knjig, kajti knjige niso samo za branje, ampak z njimi tudi ustvarjamo. Z učenci so izpeljale tudi kviz, in sicer so morali učenci povedati pravi naslov knjige oziroma dopolniti s številkami naslov knjige. Učenci so v kvizu pokazali veliko znanja. Ob koncu so izvedli še ustvarjalno delavnico. Vsak je dobil balon in ob pomoči knjižničark oblikoval psička. Za zaključek smo se posladkali še z bonboni.

Teden otoka smo sklenili s kulturno prireditvijo Pokaži, kaj znaš. V učilnico, kjer je potekala prireditev, smo prišli z vstopnico. Pripravili smo bogat kulturni program, v katerem so se predstavili instrumentalisti, pevci, plesalci in mažoretke. Ob koncu smo izžrebali še nekaj vstopnic in izžrebance nagradili s sladkimi nagradami.

Z dejavnostmi, ki smo jih izvedli v tem tednu, smo pri učencih razvijali željo in veselje do igre, sodelovanje, medsebojno pomoč in prijateljstvo.

Zapisala: Helena Murgelj

Kratka zgodovina škrjanskega studenca

Dolina, ki se na desnem bregu reke Krke od Srebnič vzpenja do nekdanjega gradu Ruperč vrh, je bila svojčas zelo vodnata, saj so jo v normalnih razmerah napajali trije izviri: grajski studenec pod Ruperč vrhom, Škrjanski studenec in Maroltov studenec.

Ob pomladanskem in jesenskem deževju pa je dolino poplavilo vodovje iz številnih drugih vrelcev in potočkov, v katere so se spremenile useke številnih gozdnih poti. Voda je zalila tudi cesti Novo mesto – Semič in Novo mesto – Boričevo pod vasjo Škrjanče. Stari ljudje so pripovedovali tudi o grajskem ribniku, ki je pokrival sedanje travnike vse od Škrjanskega studenca do obronka gozda, kjer je še danes moč videti sledi vodne zapore.

Potem pa so se stvari bistveno spremenile.

Kdaj je odtekla voda iz ribnika, ni podatkov, toda zagotovo lahko za spremembo vodnega režima v dolini krivimo JLA, ki je proti koncu štirideset let prejšnjega stoletja v kotanjo pod Ruperč vrhom, nedaleč od sedanjega romskega naselja, s tovornjaki dovažala neeksplozirane letalske bombe in druga eksplozivna telesa, ostanke druge svetovne vojne z območja bivše Jugoslavije, in jih tam razstreljevala. Eksplozije so bile tako močne, da je bilo več stavb na Škrjančah od neprestanega stresanja poškodovanih, kmalu pa so bile vidne spremembe tudi v naravi. Voda si je očitno našla drugo, podzemno pot, redne letne poplave so umanjale, in presahnili so

številni manjši vodni viri. K sreči pa je največji vodni vir ob tej prelomnici, Škrjanski studenec, ostal. Še naprej so se iz njegovega izvira oskrbovali vaščani s pitno vodo, k njemu so gonili napajat živino, ob njem so prali perilo in pozimi svinjsko drobovino. Njegova sveža voda je bila zlasti dobrodošla v poletni vročini, saj so si z njo kosci, grabljice, žanjice in mlatiči gasili žejo.

Otroci smo bili tisti, ki smo morali s plehnatimi kanglicami in steklenicami urno napolniti nerodne posode in z njimi teči nazaj na njivo, kjer so čakala številna žejna usta. »Zajemi globlje, da bo še bolj hladna,« so velevale ženske, in če je komu v ihti, da bi zajel čimgloblje, na spolzkih kamnitih stopnicah spodrsnilo, se je steklenica razbila in sledila je kazen.

Verjetno je bil že med obema vojnoma ta vodni vir deležen tudi skrbne obnove. Urejen in utrjen je bil prehod med obema izvirova, pritrjen je bil kamen, na katerega so vaščani polagali posodo za vodo in zabetonirano je bilo korito, iz katerega je poslej pila živina. To korito smo morali potem otroci vseskozi skrbno čistiti.

Obe izvorni luknji, ki vodita v kamniti masiv nad studencem, so ob tej priliki tudi temeljito očistili kamnov in druge navlake, ki se je sčasoma nabrala v njih. Z drugo, ki nima toliko padca, ni bilo težav, zato pa je bilo več posla s prvo, ki izginja skoraj navpično v globino. Še sedaj vedo starejši ljudje povedati, kako so možje navezali Jožeta Vesela na vrv (Vesel je zdaj že več kot pol stoletja pokojen) in ga spustili v globino. Na površje je dvignil kamne tudi iz globine treh in več metrov.

Tone Jakše

Pravljica o nastanku škrjanskega studenca

Dolino pod vasjo Škrjanče je včasih pokrival ribnik. Kaj ribnik, kar manjše jezero bi mu lahko rekli! Vse od velikih skal pod kolovozom, ki se je vzpenjal med temne boričevske bore, pa do verige travnikov, ki so tam za košatim gozdom utonili v zeleni Krki, se je lesketala njegova gladina. Kodral jo je pomladni vetrič, bičale so jo poletne ujme in mršili so jo jesenski nalivi - dokler ni otrpnila v polprozorni sivi ledeni skorji, ki se je okoli božiča spustila na vlažno raven.

Škrjan in Anka se za take spremembe nista kaj dosti zmenila. Bila sta stara, krepka krapa, ki sta že od davnih dni kraljevala v teh vodah in številni ribji rod je izhajal od njiju. Spomladi, ko je modro nebo pregnalo ledene sence z gladine in so topli sončni žarki prebodli vodno kraljestvo, je vzniknil nov ribji zarod in popeljala sta ga na pašo: od velikih skal pod senčnimi krošnjami, do sončnih ravnin in številnih, s hrano bogatih zalivčkov na sredini. Čisto doli, do visoke spodnje obale, tam kjer je med mogočnimi drevesi kraljevala ZAPORA, pa le poredko. Pa še to samo zato, da bi mu na kraju samem dopovedala, kako se tu doli ni varno zadrževati. ZAPORA je obdržala vse, kar se je rodilo na tej strani. In tudi ko so vode narasle in so zdvijale, si ostal še vedno tu, če se le nisi prišel preveč približal ZAPORNICI. Če pa si ji bil preblizu, te je deroča voda potegnila s seboj in adijo dolina.

Nikoli več je nisi videl. Včasih pa je voda narasla za dalj časa, in tedaj se je iz velike vode tam za gozdom prikradlo po njej nevarno in neznano. To so bile ribe z velikimi gobci in ostrimi zobmi, pa čudna bitja z močnimi kleščami in številnimi nogami. Še ko so visoke vode odtekale, je nevarnost prežala okoli ZAPORE. Zato so se v njeno bližino upale le odrasle ribe. Še nekaj je bilo tam ob ZAPORI, kar je navdajalo Škrjana in Anko z nezaupanjem. Grajski hlapec se je smukal tam okoli. V vodo je metal mreže, v katere je pogosto ujel katero od večjih rib. Nikoli več je ni bilo domov. Tudi Škrjan in Anka sta se nekajkrat znašla v tisti zoprti napravi. A njun bes je bil tedaj neizmeren. Le nekaj udarcev z močnim repom je bilo treba in raztrgala sta

vezi ter pobegnili. To je bilo podnevi. Ponoči pa je v bližini ZAPORNICE včasih zasvetila tista magična luč. Neizmerno vabeča je bila. A če se ji je riba preveč približala, je v vodo švistnila ost in svetloba je za tisto ribo za vedno ugasnila. Vonj po krvi pa je spremljal beg drugih rib vse do skalne pečine pod krošnjami dreves. Tisto noč je po svežem ribjem mesu zadišalo v marsikateri tlačanski domačiji, ki so bile raztresene po bregu nad ribnikom.

Tako je preteklo kar nekaj stoletij in mnogo ribjih rodov sta napasla Škrjan in Anka v svojem ribniku. Nekega sončnega dopoldneva pa se je ob zapori zbrala večja skupina ljudi.

»Konec je s tlako! Nismo več podložniki!« so vpili in pričeli odstranjevati ZAPORO.

Voda se je razlila na gozdne jase in zdvijala v Krko. Ribnik pa je hitro upadel. Nekaj blatnih mlakuž je še ostalo na dnu, iz njih pa so se v smrtni grozi metale ogromne ribe. Zdaj svobodni kmetje so jih nabirali v koše in odnašali domov. Anka in Škrjan sta zbrala svoj zarod v mlakuži ob veliki skali. Čutila sta, kako voda naglo upada.

»Ne bova gledala žalostnega konca. Raje se takoj raztreščiva ob skali!« je zavpil Škrjan in obupanca sta z veliko hitrostjo krenila proti njej. A glej! Tam, kjer bi se morali ribi velikanki raztreščiti, sta zazijali dve veliki luknji in izginili sta v podzemno vodno kraljestvo.

Mnogo let je preteklo od takrat,

in tam, kjer je bilo dno nekdanjega ribnika, so

človeški rodovi že nakosili in posušili marsikateri

voz sena in napasli marsikatero čredo živine.

Ravno tam, kjer je nekoč bila ZAPORNICA,

pa proti Krki še vedno žubori potoček. Preden pa

prečka ZAPORNICO, se vije po dnu nekdanjega ribnika, obišče vse

njegove skrivnostne zalive in pri veliki skali

skozi dve luknji izgine v podzemlje. Pravijo, da takrat, ko voda privre iz podzemlja in spet poplavi dolino vse do ZAPORE, prideta Škrjan in Anka iz lukenj pogledat svoje nekdanje kraljestvo.

Tone Jakše

Odločili smo se, da bomo z ošiljenimi akacijevimi, kostanjevimi ali hrastovimi piloti utrdili razmočene vodne bregove, kajti odtok se je vse prehitro zatrpal z blatom.

Pilote je v mehko abalno blato s svojim strojem zabijal Slavko Tratnik, pomagali pa so mu Rade Juršič, Alen Furar in Peter Vesel ml..

Peter Vesel st. je poskrbel, da so zabiti piloti dobili pravo obliko.

Starodavno kamnito perišče je spet prišlo do izraza.

Novica o obnovi vaškega studenca se je hitro razširila in pojavili so se že prvi radovedneži.

Dva najbolj zagreta za obnovo studenca, stara Škrjančana Tone Jakše in Peter Vesel, sta se postavila ob pilot, ki nosi letnico pričetka obnove.

Pogovor na Boričevem

Poznojesenski večer je v vasi, ki bo tudi letos cilj našega zimskega pohoda. Snega še ni, vlaga in hlad pa sta tako nadležna, da človek kar hrepeni po pravem suhem zimskem mrazu in visokem snegu, po katerem bomo gazili takrat, ko bomo spet prišli sem. Vsaj tako si človek predstavlja, da bo takrat.

Nocoj pa naju mlada Mervarjeva gospodinja Janja odreši že s tem, da naju povabi v hišo, Brigito Juršič, našo predstavnico v UO KS Šmihel, in mene, ter naju v topli kletni sobi posadi za mizo. Na mizi vabi narezek z domačimi mesninami in ajdovim kruhom, ter pijača iz domačega vinograda v Ljubnu, za mizo pa že čakajo mladi gospodar Franci Mervar ter sosedje Boris Krštinc, Radan Hrga in Martin Gačnik. Stari gospodar France Mervar je tudi zraven, seveda.

O vasi Boričevo teče beseda, o tem zelenem gozdnem dragulju, katerega lesk ni omadeževal niti sedanji, podeželju nenaklonjeni čas. Izognila sta se ji promet in hrup, ni je prizadelo onesnaževanje in ni je izmaličila moderna arhitektura. Vse to se je neusmiljeno spravilo na drugo vas v naši KS, ki je bolj na prepihu, na Škrjanče. Prav od tu se pride do Boričevega, tega slepega gozdnega črevesa. Sredi vasi skrenete

desno v dolino, se potem mimo studenca vzpnete do zadnjih škrjanških hiš, in se mimo njih spustite v gozd. Ko je ceste konec, ste na Boričevem.

Prvih prebivalcev pa sem ni pripeljala cesta. Menda je bila tu že davno tega Rormanova pristava. Verjetno le kaka lesena lovska koč, pozneje pa je vse skupaj šlo na licitacijo. Tako so sem prišli Veseli s Škrjanč in Mišjaki s Podlubna. Kdaj so zrasle Mervarjeva, Gačnikova, Klobčarjeva, Klobučarjeva, Roženbergerjeva in Škrjanarjeva domačija še ni raziskano, je pa neki Mervarjev potomec iz starih virov izbrskal, da sledi Mervarjeve rodbine vodijo do Auerspergove železarne na Dvoru, od tam pa verjetno naprej na Češko ali Moravsko, od koder je Auersperg zaposloval železarstva večše ljudi. Vsekakor se je prvi Mervar pojavil na Boričevem nekako sredi osemnajstega stoletja, človek pa je začel krčiti boričevske gozdove verjetno že tam nekje v srednjem veku.

Čas tudi do te na videz spokojne gozdne vasice ni bil nič prizanesljiv. V zavetju zelenega gozda se je odigralo več srce parajočih tragedij in neizprosna usoda je praznila domove ter prebivalce Boričevega večkrat pljusnila v svet.

Skoraj povsod - v Evropi, Ameriki, Kanadi in Avstraliji so pognali nove korenine. Samo druga svetovna vojna je v tej vasi pogoltnila kar enajst življenj. Ni čudno, da so nekatera rodbinska imena iz vasi popolnoma izginila.

So se pa pričela pojavljati nova. Kajti Boričevo je živa vas. Devet naseljenih hiš ima in število prebivalcev narašča. In gozd, ki jo obdaja, je živ, V dobrem in v slabem.

»Lani je po nekajurnem močnem deževju iz gozda pridrla voda in poplavlila naša polja v dolini. Kar nekaj dni je trajalo, da je odtekla,« pripoveduje oče, Mervarjev France.

»Ja, pa ne samo voda, črede divjih prašičev pridrejo od tam in nam na poljih naredijo še več škode. Lovcev, ki naj bi nas varovali pred njimi, pa od nikoder. Tudi primerne odškodnine ni!« doda njegov sin Franci.

Nekaj je gotovo: naših štefandanskih pohodnikov v tem božičnem času divje živali ne bodo vznemirjale, se zna pa za to ali ono drevo potuhniti kak gozdni škrtar.

Tone Jakše

V Baragovem zavodu nadaljujemo z delom

Vesel sem, da Krajevna skupnost z naklonjenostjo in veseljem spremlja obnovo nekdanjega samostana sester de Notre Dame, ki je v petih letih precej spremenil svojo podobo. V letošnjem letu smo zamenjali vsa okna, na obnovo čaka še zunanja fasada na starejšem delu stavbe ter ureditev prostora pred glavnim vhodom, ki bo prišla na vrsto na koncu po končani obnovi fasade. Načrti so pripravljene in ko bo končana tudi zunanja ureditev, bo prostor okoli župnijske cerkve spet postal naravno središče kraja oziroma krajevne skupnosti.

Odperto ostaja vprašanje sanacije zidu ob cestnem pločniku. Starejši krajanji so me opozorili, da se je zid začel nagibati potem, ko je Telekom ob cesti polagal kable in dodatno spodkopal zid. Res pa je tudi, da je zid dotrajal in ga bo potrebno v vsakem primeru sanirati. Na škofiji

računamo na sodelovanje z mestno občino oziroma državo, ki morata skrbeti za primerne pločnike ob cesti. Pripravljene smo žrtvovati malo vrta, da bi pločniki bili lahko dovolj široki. Ob ureditvi pločnikov pa bi sanirali obstoječo ograjo ali jo zamenjali z bolj primerno. Potrebno se bo pogovoriti in potem skupaj urediti.

Zelo pomembno je tudi dogajanje v samem zavodu. Konservatorij za glasbo Jurij Slatkonja se je v kratkem času uveljavil doma in po svetu. Več kot 30 mladih je že končalo študij in kot organisti ali zborovodje uspešno vodijo cerkvene in druge zборе, nekateri pa nadaljujejo študij na Akademiji za glasbo in odlično napredujejo. Zelo pomembna je tudi Katehetsko pastoralna šola, ki deluje v okviru zavoda, in strokovno usposablja katehete in katehistinje in druge

pastoralne delavce, ki pomagajo duhovnikom na župnijah.

Začetek škofijske gimnazije je preložen na boljše čase. Škofija nima denarja, da bi lahko sedaj izpeljala takšen projekt. Priprave so odložene, nikakor pa ne prekinjene. Škofijska gimnazija ostaja dolgoročni načrt, kdaj bo dejansko uresničen, pa v tem trenutku nihče ne ve.

Dovolite, da na koncu tega kratkega poročila uredništvu Šmihelčana in vsem krajanom in krajanke Krajevne skupnosti Šmihel zaželim vesele in blagoslovljene božične praznike tre srečno, zdravo in zadovoljno Novo leto 2012!

Janez Gril,
direktor Zavoda Friderik Irenej Baraga

Predstavljamo vam Športno rekreativno društvo Košenice

Predstavljamo vam Športno rekreativno društvo Košenice, ki je bilo ustanovljeno oktobra 2006. Društvo je bilo ustanovljeno z namenom vse večjega povpraševanja po različnih športih, ki se večinoma odvijajo v Športnem parku Šmihel na Košenicah.

Društvo ima ravno zaradi svoje raznolikosti ustanovljene različne sekcije. Prevladujeta nogometna in košarkarska, ki se že vrsto let (obe krepko preko 10 let) vključujeta v Občinsko rekreacijsko ligo. Ekipe vsako leto okrepijo novi, mladi obrazi, kar je za naše društvo dobrodošlo in z vidika društva pozitivno. Poleg omenjenih dveh sekcij imamo ustanovljene tudi sekcije tarok kartanje, tenis (igramo ga na teniških igriščih Otočec, člani društva lahko igrajo tenis po znižanih cenah, saj društvo delno financira preostanek), badminton, odbojka na mivki (zadnje čase zelo popularen šport na Košenicah) in ameriški nogomet (flag football), ki ga igramo na nogometnem igrišču na Košenicah.

Poleg vključevanja tako mladih kot starejših v naše društvo, odvisno kateri šport je zanimiv posamezniku, aktivno urejamo Športni park Šmihel, vse športne površine na Košenicah. Vsakoletno priredimo tekmovanja na igriščih: nogomet, odbojko in košarko.

Lani smo prenovili nogometno igrišče, s katerim se lahko pohvalimo kot enega izmed najlepše urejenih travnatih igrišč v Novem mestu z okolico. Letos smo ponovno uredili odbojgarsko igrišče, ureja pa se tudi okolica za nogometnim igriščem, kjer imamo v načrtu postavitev visečih mrež in vzpostavitev manjšega centra za relaksacijo s klopki in uto za shranjevanje materiala za potrebe urejanja igrišč. Prav tako smo prenovili vse klopce in očistili okolico igrišč.

Naši načrti v prihodnosti so jasni. Želimo si dokončno urediti Športni park, pripeljati vodo in elektriko na športne površine (razsvetliti košarkarsko, nogometno in odbojgarsko igrišče, zagotoviti vodo za umivanje in zalivalni sistem na nogometnem igrišču), napraviti osvetlitev povezovalne poti iz Šmihela na igrišče, urediti poti in napraviti trim stezo ob igriščih in bližnjem gozdičku, tudi s telovadnimi postajami.

Za vse naše že izvedene načrte so nam finančno pomagali Krajevna skupnost Šmihel, različni donatorji in nekateri prebivalci Košenic, ki jim ni vseeno, na kakšnih površinah se igrajo njihovi otroci. Vsem se lepo zahvaljujemo. V prihodnje bomo še vedno odvisni samo od finančnih pomoči donatorjev, saj sami ne pobiramo članarine v društvu, ker je večinoma članov mladostnikov.

Če vas karkoli zanima v zvezi z društvom ali športnimi površinami v Športnem parku Šmihel na Košenicah, kontaktirajte na e-pošto:

sportno.r.drustvo.kosenice@gmail.com.
Športno vas pozdravljamo!

predsednik društva, Jure Jerele

Smeh je pol zdravja, zato se v letu 2012 smejmo čim več!

Kako je, če krava požre brisačo?

Nacek Hudoklin je imel staro veterinarsko knjigo, iz katere je črpal svoje znanje o živalih. Šlo mu je kar dobro od rok. Malce je bil v škripcih, ko je njegovo strokovno znanje želel preveriti novomeški veterinar Lojze Gunde.

Nacku je zastavil naslednje vprašanje: »Kaj se zgodi, če krava požre brisačo?« Nacek je odgovoril: »Če krava požre 'antlo', je zanesljivo 'hin'!« Gunde je bil zadovoljen z odgovorom, zato je Nacek še naprej 'prodajal' svoje veterinarsko znanje.

Z motorjem na Gorjance

Nekoč je blagodejni mir taborečih na Gorjancih zmotilo glasno ropotanje. Nihče ni vedel, za kaj gre. Ropot sta povzročila Novomeščana tovarnar Joško Povh in avtomehanik Jože Ferlič, ki sta z motorjem – prikoličarjem – 'priplezala' na Gorjance k Miklavžu. To je bil dogodek dneva, saj nihče ni mogel verjeti, da bo drznima fantoma po kozjih stezicah uspel tak podvig. To je bil prav gotovo prvi motor – prikoličar – ki je 'osvojil' Gorjance.

Majorja so vojaki vlekli na razgledni stolp

Ko so jugoslovanski vojaki pred drugo svetovno vojno, ki so taborili na Gorjancih, zgradili razgledni stolp, so ga le - ti tudi uporabljali. Poseben dogodek je bil, ko so vojaki debelega majorja Kuljaša z vrvmi vlekli na stolp, kjer je potem pod dežnikom ves dan risal topografske karte. Zvečer pa so ga vojaki z vrvi spet spustili na trdna tla.

Vojna bo...

Novomeški planinci so pred drugo svetovno vojno taborili pod vodstvom učitelja Lojzeta Ivanetiča na Malčevem Krču. Tisti, ki so se prvi zbudili, so na veliko presenečenje ugotovili, da gre proti njim mogočna vojska z otovorjenimi konji. Fantje so zavpili: »Vojna bo, cela vojska gre proti nam.«

Vodja tabora je smelo stopil nasproti vojakom, kjer je naletel na debelega majorja Kuljaša, ki je povedal, da so vojaki prišli na Trdinov vrh gradit razgledni stolp, hkrati pa bodo opravljali tudi geografska merjenja na terenu.

Kvartopirci so hoteli imeti mir

Novomeški ljubitelji Gorjancev so včasih, ko ni bilo televizije in drugih sodobnih navlak moderne civilizacije, ob večerih v Nickovi ozki kuhinji pri Miklavžu radi metali 'vražje podobice' - karte. Najraje so igrali tarok. Da jih ne bi kdo vznemirjal in motil, je vsak kvartopirec v mizo zapičil velik kuhinjski nož. Ko je nekoč nekdo zvedavo pogledal v kuhinjo, je zavpil: »Bežimo! Bežimo! Tukaj se bodo kmalu stepli.«

(Povzetek iz knjig Slavka Dokla)

Največji slovenski pesnik

Na maturi je dijak Ovniček dobil nalogo, naj opiše delo in življenje Franceta Prešerna. Dijak je odgovoril: »France Prešeren je bil največji slovenski pesnik.« To je bilo vse, kar je vedel. Profesor Tone Fink mu je skušal pomagati in ga bolj za šalo kot zares vprašal: »Koliko pa je bil velik?« Dijak je malo razmišljal, potem pa rekel: »Natanko ne vem, mislim med 220 in 230 cm.« Izpitna komisija, v kateri je bil tudi Tone Progar, se je od srca nasmejala.

Zbral za dobro voljo Tone Progar

Gostilna BUČAR

Boženko Grah s.p

Šmihel, Novo mesto

Krajčeva ulica 9, 8000 Novo mesto

Telefon: 07/33-74-210, Faks: 07/33-74-212

KAMNOSEŠTVO

Marjan Lukšič, s.p.
Košenice 92, Novo mesto
Tel./GSM: 07 33 47 015, 041 720 102

SPOMENIKI, OKENSKE POLICE, STOPNICE, BALKONSKE OBLOGE

Cenjenim strankam se zahvaljujemo za zaupanje in želimo vesel božič in srečno 2012!

steklarski Vidmar atelje

Steklarstvo Miran Vidmar s.p.

Brod 11, Novo mesto

Tel.: 07 337 90 90, Gsm: 041 643 567

www.steklarstvo-vidmar.com

S
F P
T R Z
L P E D
P E Č F D
E D F N Z P
F E L O P Z C
2012

Očesni center
 Preskar

Očesni center Preskar, Kettejev drevored 32, 8000 Novo mesto
 Telefon: 07 332 41 44, Gsm: 041 389 529, www.preskar.si

TISK AVBAR
 Avguštin Avbar s.p.

SITOTISK
NAPISI - ČRKOSLIKARSTVO
PRINTANJE do 130 cm širine
LASERSKO GRAVIRANJE

Kraljeva ulica 15
 8000 Novo mesto
 Id. št.: SI75664852

Tel.: 07 33 79 021, Fax: 07 33 79 022, GSM: 041 68 24 68
 E-mail: tisk.avbar@siol.net, sitotisk.avbar@siol.net

PRODAJA LASERSKO GRAVIRANIH SVINČNIKOV: www.svincnik.si

Servis NINO
 Ninoslav Dančulovič s.p.
 Vorančeva 5 (Košenice), 8000 Novo mesto

Tel: 07/33 75 080
Fax: 07/33 47 093
GSM: 041/ 236 375
GSM: 041/ 612 070
E-mail: info@servis-nino.si
www: servis-nino.si

gospodinjski aparati
 in bela tehnika

Vesele božične praznike
in srečno 2012

ZBIRANJE IN ODKUP
SEKUNDARNIH
SUROVIN s.p.

Bojan Tudiija
 GSM: 041 575 235

PROMONT
ELEKTRO D.O.O.
 NOVO MESTO

vam želi vesele božične praznike
in srečno novo leto 2012

Vesele božične
praznike
in srečno novo leto
2012
vam želi

ŠOLSKI CENTER
 Novo mesto

KOMUNALA
 NOVO MESTO

Srečno v letu 2012!

HYGIA NOVO MESTO, d.o.o.
 DRUŽBA ZA PROIZVODNJO IN PROMET ZDRAVIL NA DEBELO
 Ljubljanska ulica 8, 8000 Novo mesto, Tel: 07 3376 766 (4) 576 263, Fax: 07 3376 761 e-mail: info@hygia.si

V NOVEM
 LETU V
 NOVEM
 DOMU!

Malkom Novo mesto, d.o.o.,
 Ljubljanska cesta 1
 Novo mesto
 telefon: 07/393-14-70,
 e-pošta: malkom@malkom.si

MALKOM

Vesel božič in srečno 2012!

**KAVA BAR
 VIVA**

 ŠPORTNI CENTER KOŠENICE
 07/33 47 114

Vabljeni v športni center, kjer lahko preživite prosti čas ob igranju namiznega tenisa, badmintona, košarke, nogometa, in-line hokeja, prostega rolanja, na voljo je tudi trampolin,...

ORGANIZIRAMO
 rojstnodnevne zabave, športne prireditve, lige, turnirje

gostišče Loka
 Novo mesto

ROLETARSTVO BAYER d.o.o.
 PROIZVODNJA IN MONTAŽA PVC OKEN IN VRAT, MONTAŽA BLENČIL

Kolektiv Roletarstva Bayer

želi vsem sokrajanom
 vse dobro v letu 2012!

ROLETARSTVO BAYER d.o.o. Košenice 34 Novo mesto

Tel.: (07) 30 80 210 GSM: 040 202 868 www.roletarstvo-bayer.si

*Vesele božične praznike
 in srečno 2012*

KLJUČAVNIČARSTVO Tel: 07 33 47 540
ŠMAJDEK Fax: 07 33 47 544
 Novo mesto e-mail:
 kljucavnicarstvo.smajdek@siol.net

 VARING

Gsm: 041/673-455
 Tel.: 07/39-34-990
 Faks: 07/39-34-992
 Splet: www.varing.si
 E-pošta: info@varing.si

Služba za varstvo pri delu
 Anton Fabjan s.p.
 Ulica Slavka Gruma 100
 8000 Novo mesto

Božični pohod na Boričevo z baklami in svetilkami.

ki bo v ponedeljek, 26.12.2011 s pričetkom ob 17. uri, s startom pred Športnim centrom Košenice (ob železniški progi).

Potek božičnega pohoda:

1. Sprejem z dobrodošlico na zbirnem mestu pred Športnim centrom Košenice.
2. Voden pohod v soju bakel in luči preko Škrjanč do Boričevega, pod vodstvom predsednika Planinskega društva KRKA Novo mesto, g. Antona Progarja in Simona Zupančiča.
3. Na Boričevem sprejem domačinov s kuhanim vinom, ogledom jaslic in manjši ognjemet.
4. Povratek z zaključkom v Šmihelu okrog 20 ure s **presenečenjem**.
5. Dolžina pohoda skupaj približno 6km, nadmorska višina Košenice - 194m, Boričevo - 197.

Na Boričevem bodo za nas poskrbeli vaščani, zato bomo pri jaslicah pobirali prostovoljne prispevke. Obvezna je primerna obutev in topla oblačila.

Krajevna skupnost Šmihel,
Župnijski urad Novo mesto - Šmihel in
Konservatorij za glasbo Jurij Slatkonja prirejajo

*Konservatorij za glasbo
Jurij Slatkonja*

Božično-novoletni koncert.

V programu sodelujejo:

- Otroški pevski zbor župnije Novo mesto - Šmihel
- Mešani pevski zbor župnije Novo mesto - Šmihel
- Dijaki Konservatorija za glasbo Jurij Slatkonja

**Koncert bo v petek, 30.12.2011 ob 18.30,
v župnijski cerkvi sv. Mihaela v Šmihelu.**

Po koncertu vabi KS na kuhano vino in božični čaj. Vabljeni!

